

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil praktyczny)**

dokonanej w dniach 17-18 marca 2018 roku

na kierunku

Przedsiębiorczość i finanse

prowadzonym

na Wydziale Ekonomii

Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	13
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	37
Zalecenia	37
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	39
Dobre praktyki	39
Zalecenia	39
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	39
Dobre praktyki	42
Zalecenia	42
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	42
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	42
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	44
Dobre praktyki	44
Zalecenia	45

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	45
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	45
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	47
Zalecenia	47
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	47
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	50
Dobre praktyki	50
Zalecenia	50
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	50
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Stefan Wrzosek – członek PKA
2. dr hab. Bogusław Plawgo – ekspert PKA
3. dr Bogusław Gruzewski – ekspert PKA ds. umiędzynarodowienia
4. Adrian Nowak – ekspert PKA ds. pracodawców
5. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
6. Paweł Miry – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach na kierunku *Przedsiębiorczość i finanse* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z Raportem Samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, Dyrektorem Biura Współpracy z Gospodarką i Absolwentami, Kierownikiem Centrum Języków Obcych, przedstawicielami Kół Naukowych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Przedsiębiorczość i finanse	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia Studia II stopnia	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarna / Niestacjonarna	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk ekonomicznych: Dyscypliny: - Ekonomia - Finanse - Nauki o zarządzaniu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia 6 semestrów / 180 ECTS Studia II stopnia 4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	Studia I stopnia – 360 godzin – 15 ECTS Studia II stopnia – 360 godzin – 15 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia – brak specjalności Studia II stopnia – brak specjalności	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat – studia I stopnia Magister – studia II stopnia	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia – 18 osób Studia II stopnia – 18 osób	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	326	130
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	I stopień – 1749 II stopień – 840	I stopień – 1050 II stopień – 516

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umieędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Od roku akademickiego 2014/2015 Wydział Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach wprowadził do oferty dydaktycznej nowy kierunek studiów I-go i II-go stopnia *Przedsiębiorczość i finanse* (Uchwała Senatu UE Katowice nr 44/2013/2014 z dnia 29 maja 2014 roku). Koncepcji kształcenia realizowana na kierunku *Przedsiębiorczość i finanse* jest ściśle związana z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni. Przejawia się to w fakcie iż, absolwenci kierunku *Przedsiębiorczość i finanse*, którego oferta jest ulokowana w trzech dyscyplinach w dziedzinie nauk ekonomicznych: ekonomii, naukach o zarządzaniu i finansach, będą stanowić wartościowe źródło wykwalifikowanych specjalistów do pełnienia funkcji menedżerskich na wszystkich poziomach zarządzania w podmiotach gospodarczych, finansowych i jednostkach administracji, a także do pracy eksperckiej, konsultingowej i do prowadzenia własnej działalności. Absolwent będzie przygotowany do pracy w krajowych i międzynarodowych korporacjach inwestujących w regionie, kraju i za granicą. Realizacji misji i strategii ma służyć zróżnicowany program kierunku, w sposób zrównoważony łączący niezbędną teorię z praktyczną aplikacją wiedzy w decyzjach zarówno w samym przedsiębiorstwie, jak i na rynkach finansowych. Misja Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach akcentuje konieczność uczenia się przez całe życie. Absolwent kierunku *Przedsiębiorczość i Finanse* powinien mieć przekonanie o konieczności ciągłej aktualizacji wiedzy, rozwoju kompetencji poprzez szkolenia i studia podyplomowe, także te, które są oferowane przez Uniwersytet.

Studia na kierunku *Przedsiębiorczość i Finanse* pozwalają zrozumieć i pozyskać wiedzę dotyczącą społecznych i rynkowych, obecnych i możliwych zjawisk występujących w otoczeniu podmiotów gospodarczych, narzędzi, metod i zależności między zjawiskami determinującymi osiągnięcia podmiotów biznesowych i zadowolenia ich interesariuszy. Menedżer powinien zarządzać zasobami firmy w celu zwiększenia jej wartości rynkowej. Zarządzanie realizowane przez pryzmat instrumentów finansowych powinno zabezpieczać powodzenie w kontaktach z akcjonariuszami, pracownikami, klientami i dostawcami.

Absolwent kierunku rozumie przyczyny i skutki występowania zjawisk gospodarczych na poziomie makro i mikroekonomicznym w warunkach otwartej gospodarki rynkowej. Umie znajdować, przetwarzać i analizować informacje z zakresu zarządzania i finansów. Potrafi dokonać samodzielnej analizy sytuacji finansowej przedsiębiorstwa i ocenić alternatywne strategie rozwojowe. Absolwent posiada umiejętność rozpoznania ryzyka towarzyszącego działalności gospodarczej oraz zdolność zarządzania ryzykiem finansowym podmiotu gospodarczego. W obszarze jego kluczowych kompetencji znajdują się umiejętności związane z pozyskiwaniem kapitału dla przedsiębiorstwa i oceną kosztu kapitału, zarządzaniem płynnością finansową przedsiębiorstwa, zarządzaniem kapitałem obrotowym. Istotnym komponentem umiejętności absolwenta jest ocena i wybór efektywnych projektów inwestycyjnych poprawiających pozycję konkurencyjną przedsiębiorstwa. Absolwent potrafi budować prognozy finansowe i wykorzystywać je do efektywnego zarządzania finansami, zna narzędzia controllingu i potrafi je skutecznie stosować. Absolwent wie jak stosować systemy

zarządzania wartością i zna metody wyceny przedsiębiorstwa. Absolwent jest przygotowany do podejmowania decyzji na różnych szczeblach zarządzania w obszarach determinujących finanse podmiotów. Zna język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, umie posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu ekonomii, zarządzania i finansów. Absolwent studiów I stopnia jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Przedsiębiorczość i Finanse* wpisuje się w misję i strategię rozwoju uczelni, umożliwiając studentom właściwe dla rozwoju intelektualnego i merytorycznego warunki kształcenia, kładąc szczególny nacisk na osiągnięcie przez nich pożądanych: wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Strategia Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach została uchwalona Uchwałą nr 9/2009/2010 Senatu Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia Strategii Uczelni. W dokumencie tym została zatwierdzona również misja Uczelni. Strategia Uczelni obejmuje okres od 2010 do 2017 roku.

Uniwersytet Ekonomiczny w swych działaniach kieruje się misją uczelni, której podstawowym wyznacznikiem jest tworzenie i upowszechnianie wiedzy oraz kształcenie dla gospodarki i administracji, bazujące na najnowszych badaniach naukowych i stosowanych pracach badawczo-rozwojowych prowadzonych w oparciu o kapitał społeczny. Jednym z celów uczelni jest kreowanie liderów innowacji przygotowanych do profesjonalnego funkcjonowania zawodowego.

Strategia na poziomie Wydziału została przyjęta uchwałą Nr 40a/2011/2012 Rady Wydziału z dnia 29 marca 2012 r. Strategia Wydziału Ekonomii obejmuje lata 2011 – 2017. Misja sformułowana dla Wydziału koncentruje się na analogicznych zagadnieniach jak misja Uniwersytetu, ale podkreśla też pewne aspiracje oraz specyfikę samego Wydziału. Misją Wydziału jest tworzenie koncepcji teoretycznych i metodologii w dziedzinie nauk ekonomicznych i społecznych oraz wyposażanie absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne umożliwiające realizację karier zawodowych w gospodarce wiedzy i erze kreatywności.

Koncepcja kształcenia na kierunku wpisuje się całkowicie w misję Uczelni i jej strategię oraz stanowi jej operacjonalizację.

Już na etapie tworzenia koncepcji kierunku zaangażowane zostało otoczenie społeczno-gospodarcze, które nadal aktywnie uczestniczy zarówno w procesie kształtowania programu studiów, jak również w samym procesie dydaktycznym, co skutkuje dostosowaniem przekazywanej wiedzy i umiejętności zarówno do potrzeb rynku pracy, obecnych na nim uregulowań prawnych, jak i wymagań dziedziny i dyscypliny, w jakiej ulokowane jest kształcenie w celu zapewnienia temu procesowi jak najwyższego poziomu.

1.2

W opracowaniu koncepcji kierunku oraz realizacji programu kształcenia wykorzystano wiedzę oraz doświadczenia badawcze, dydaktyczne i biznesowe pracowników Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Prowadzone badania naukowe (zwłaszcza katedr szczególnie włączonych w proces kształcenia na tym kierunku) są związane z koncepcją kształcenia na kierunku *Przedsiębiorczość i Finanse*. Zwłaszcza są to projekty naukowe związane z tematyką przedsiębiorczości i innowacyjności, zarządzania w biznesie krajowym i międzynarodowym, zarządzania projektami, zachowań podmiotów rynkowych, marketingu, zastosowania technologii informatycznych w zarządzaniu. Nabywaniu przez studentów kompetencji zawodowych służy współpraca prowadzących zajęcia z praktyką gospodarczą, realizowana m.in. poprzez udział pracowników Wydziału w projektach doradczych w ramach Centrum Badań i Transferu Wiedzy Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Na kierunku o profilu praktycznym istotny jest bezpośredni kontakt prowadzących z praktyką gospodarczą i dlatego

na etapie projektowania kierunku oraz realizacji zajęć wykorzystano potencjał pracowników Wydziału, posiadających doświadczenia praktyczne i zawodowe, który został wzbogacony o wiedzę i doświadczenie ekspertów zewnętrznych. W ten sposób, rezultaty prowadzonych badań naukowych oraz doświadczenia praktyczne kadry pozwalają na projektowanie, doskonalenie i realizację programu kształcenia na kierunku Przedsiębiorczość i Finanse.

Wydział Ekonomii, na którym prowadzony jest oceniany kierunek, organizuje i prowadzi badania naukowe na wysokim poziomie, co pozwoliło mu uzyskać kategorię naukową A. Wyniki tych badań w istotnym stopniu wpłynęły na koncepcję kształcenia na kierunku, wzbogacając kwalifikacje osób prowadzących zajęcia oraz treści programowe kierunku. Ponadto nauczyciele akademicy związani z kierunkiem utrzymują rozbudowane kontakty z licznymi przedsiębiorstwami i instytucjami z otoczenia, w tym prowadzą działalność doradczą w ramach Centrum Badań i Transferu Wiedzy UE w Katowicach, a niektórzy także w ramach własnej działalności. Tak projekty naukowe, jak i działalność doradcza dotyczą m. in. przedsiębiorczości i innowacyjności, zarządzania w biznesie krajowym i międzynarodowym, zarządzania projektami, zagospodarowania terenów przemysłowych, rozwoju miast, organizacji pracy, zachowań podmiotów rynkowych, marketingu, zastosowania technologii informatycznych w zarządzaniu, planowania rozwoju zawodowego, rachunkowości, budżetowania, podatków ubezpieczeń, strategii i finansów służby zdrowia itd., a więc zagadnień ściśle związanych z treściami programowymi kierunku. Koncepcja kierunku i treści programowe większości modułów zostały także oparte na wzorach zagranicznych. Zwłaszcza dotyczyło to efektów wieloletniej współpracy z uczelniami czeskimi.

1.3.

Zestawy kierunkowych efektów kształcenia zostały zatwierdzone dla kierunku przedsiębiorczość i finanse zarówno dla studiów I stopnia, jak i dla studiów II stopnia uchwałą nr 44/2013/2014 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin: ekonomia jako dyscypliny wiodącej, oraz dyscyplin pomocniczych: nauki o zarządzaniu i finanse. Kierunkowe efekty kształcenia pogrupowano w trzy kategorie. Na studiach I stopnia przyjęto w zakresie wiedzy – 9 efektów kształcenia; umiejętności – 12; kompetencji społecznych – 6. Na studiach II stopnia przyjęto w zakresie wiedzy - 8 efektów kształcenia; umiejętności – 8; kompetencji społecznych – 6. Kierunkowe efekty kształcenia prawidłowo odniesiono do obszarowych efektów kształcenia dla nauk społecznych przypisanych dla studiów o profilu praktycznym odpowiednio do efektów charakterystycznych dla I stopnia jak i II stopnia studiów. Przy przypisywaniu efektów kierunkowych do efektów obszarowych wykorzystano wszystkie efekty obszarowe. Spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznym, do których kierunek ten został przyporządkowany nie budzi wątpliwości. Kierunek właściwie przypisano do dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin naukowych.

W ramach efektów kształcenia w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych uwzględnione zostały efekty mające bezpośrednie przełożenie na praktyczne wykorzystanie nabytej wiedzy, w tym m.in. umiejętności:

- analizy zjawisk gospodarczych,
- zarządzania finansami przedsiębiorstwa,
- posługiwania się niezbędnymi dla organizowania i prowadzenia działalności gospodarczej normami prawnymi i zawodowymi,
- dokonywania oceny alternatywnych rozwiązań podstawowego problemu decyzyjnego przedsiębiorstwa z zakresu ekonomii, finansów, zarządzania i wdrożenia wybranego wariantu,

- analizy zjawisk gospodarczych, wyciągania wniosków i formułowania uzasadnionych rekomendacji w kontekście organizowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Efekty kształcenia są zgodne z oczekiwaniami pracodawców. Pracodawcy uczestniczą aktywnie w projektowaniu programu kształcenia, jak i jego efektów zarówno poprzez kontakty formalne (udział w Radzie Programowej) jak i nieformalne (kontakty osobiste, udział w organizowanych konferencjach, wizyty studyjne).

W ramach poszczególnych modułów kształcenia w kartach przedmiotów sformułowano szczegółowe efekty kształcenia. Liczba przewidzianych efektów szczegółowych w poszczególnych przedmiotach jest zróżnicowana najczęściej w granicach od 2 do 8. W kartach przedmiotów wskazano również na ich powiązania z kierunkowymi efektami kształcenia. Karty przedmiotów obok powiązań pomiędzy kierunkowymi i przedmiotowymi efektami kształcenia wskazują na metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia wraz ze wskazaniem rodzajów dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Powiązania kierunkowych efektów kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych modułów zajęć są bardzo przejrzysto zaprezentowane, a ich analiza wskazuje na spójność szczegółowych efektów kształcenia z efektami kierunkowymi dla ocenianego kierunku przedsiębiorczość i finanse.

Ważnym elementem programu kształcenia studiów pierwszego i drugiego stopnia jako kierunku o profilu praktycznym są praktyki zawodowe. Na studiach I stopnia student odbywa praktyki w trakcie piątego semestru w wymiarze 360 godzin w terminie od września do listopada. Dla modułu Praktyka zawodowa została opracowana karta przedmiotu, w której w zakresie umiejętności wyodrębniono dwa szczegółowe efekty kształcenia:

- stosuje wiedzę z zakresu nauk ekonomicznych do rozwiązywania problemów zawodowych,
- dokonuje oceny alternatywnych rozwiązań postawionego problemu,

W odniesieniu do obu wskazanych efektów kształcenia jako formę weryfikacji przewidziano „Sprawozdanie z odbycia praktyki”. Także na studiach II stopnia student realizuje praktyki, przy czym odbywają się one w trakcie trzeciego semestru w wymiarze 360 godzin w terminie od września do listopada. W karcie Praktyk zawodowych w zakresie umiejętności wyodrębniono jeden efekt kształcenia: analizuje zjawiska gospodarcze, wyciąga wnioski i formułuje uzasadnione rekomendacje, posługując się krytycznie dobranymi koncepcjami, metodami i danymi. Przypisując go do jednego efektu kierunkowego: PiF2_U01-analizuje zjawiska gospodarcze, wyciąga wnioski i formułuje uzasadnione rekomendacje, posługując się krytycznie dobranymi koncepcjami, metodami i danymi. Jako formę weryfikacji przewidziano „Sprawozdanie z odbycia praktyki”. Szczegółowe efekty kształcenia przypisane do praktyki zawodowej wpisują się w kierunkowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku przedsiębiorczość i finanse. Jednocześnie jednak można zauważyć, iż posiadają bardzo ogólny charakter, w znacznym stopniu powielając kierunkowe efekty kształcenia. Sytuacja taka utrudnia sformułowanie właściwych form weryfikacji. Warto rozważyć uszczegółowienie zakładanych efektów kształcenia dla modułu praktyka zawodowa.

Kierunkowe efekty kształcenia tworzą właściwe ramy do z zdobywaniem przez studentów umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności zawodowej odpowiadającego ocenianemu kierunkowi oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. W zbiorze kierunkowych efektów kształcenia na studiach I stopnia uwzględniono stosunkowo niewielką liczbę, ale za to uniwersalnych efektów kształcenia, które mogą być interpretowane jako efekty związane ze zdobywaniem przez studentów umiejętności praktycznych. Można je przy tym podzielić na trzy grupy. W ramach pierwszej występują efekty związane z dyscypliną ekonomia:

- PiF1_U01 - analizuje zjawiska gospodarcze, wyciąga wnioski i formułuje uzasadnione rekomendacje w kontekście organizowania i prowadzenia działalności gospodarczej

- PiF1_U02 - prognozuje skutki zjawisk i procesów ekonomicznych dla wybranych sektorów, branż i podmiotów gospodarczych z wykorzystaniem metod ilościowych i narzędzi informatycznych

Występuje także grupa efektów związana z dyscypliną finanse:

- PiF1_U03 - posiada podstawową praktyczną umiejętność zarządzania finansami przedsiębiorstwa.

- PiF1_U04 - posiada podstawową praktyczną umiejętność prowadzenia księgowości, spraw kadrowo-płacowych oraz rozliczania podatków.

Trzecią grupę tworzą efekty związane z dyscypliną nauki o zarządzaniu:

- PiF1_U05 - posiada podstawową praktyczną umiejętność przygotowania projektów biznesowych,

- PiF1_U06 - posiada podstawową praktyczną umiejętność analizy rynku,

- PiF1_U07 - potrafi komunikować się z otoczeniem,

- PiF1_U09 - dokonuje oceny alternatywnych rozwiązań podstawowego problemu decyzyjnego przedsiębiorstwa z zakresu ekonomii, finansów, zarządzania i wdrożenia wybranego wariantu.

Efekty kierunkowe z grupy związanej z dyscypliną finanse mają bardziej konkretny i praktyczny wymiar. Natomiast efekty związane z dyscypliną ekonomia można określić jako nadmiernie ogólne jak na profil praktyczny. Generalnie nieco większe uszczegółowienie kierunkowych efektów kształcenia posiadałoby walor informacyjny w stosunku do różnych grup interesariuszy, w tym w szczególności kandydatów na studia.

Na studiach II stopnia przewidziano jedynie 5 efektów kształcenia z zakresu umiejętności, które mogą być interpretowane jako efekty związane ze zdobywaniem przez studentów umiejętności praktycznych:

- PiF2_U01 analizuje zjawiska gospodarcze, wyciąga wnioski i formułuje uzasadnione rekomendacje, posługując się krytycznie dobranymi koncepcjami, metodami i danymi,

- PiF2_U02 modeluje i prognozuje skutki złożonych procesów ekonomicznych dla wybranych sektorów, branż i podmiotów gospodarczych z wykorzystaniem zaawansowanych metod ilościowych i narzędzi informatycznych,

- PiF2_U03 posiada pogłębioną umiejętność posługiwania się niezbędnymi dla organizowania i prowadzenia działalności gospodarczej normami prawnymi i zawodowymi,

- PiF2_U04 formułuje alternatywne rozwiązania problemu decyzyjnego przedsiębiorstwa z zakresu ekonomii, finansów, zarządzania i dokonuje wyboru oraz wdrożenia określonego wariantu,

- PiF2_U05 posiada umiejętność identyfikacji i/lub implementacji innowacyjnych rozwiązań strategicznych dla rozwoju przedsiębiorstwa.

W przypadku zakładanych kierunkowych efektów kształcenia dla studiów II stopnia w jeszcze większym stopniu rysuje się wniosek, o zasadności rozważenie ich uszczegółowienia, aby zarówno potencjalni kandydaci jak i pracodawcy mieli ściślejszy obraz praktycznych umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności zawodowej odpowiadającego ocenianemu kierunkowi.

Na podstawie przyporządkowania kierunkowych efektów kształcenia do modułów zajęć, a w ich ramach szczegółowych efektów kształcenia można potwierdzić, iż szczegółowe efekty kształcenia zapewniają realizację wzmiankowanych kierunkowych efektów kształcenia.

Uczelnia przedstawiła zestawienie modułów zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. Analiza kart przedmiotów do tych modułów pozwala potwierdzić, iż w ich ramach przewidziano szczegółowe efekty kształcenia związanych ze zdobywaniem przez studentów umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności zawodowej odpowiadającego ocenianemu kierunkowi.

W strukturze zarówno kierunkowych jak i szczegółowych efektów kształcenia należy uwzględnić kompetencje społeczne niezbędne na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób jasny i powinny być zrozumiałe, zarówno dla studentów, jak i pracodawców. Do sformułowania efektów kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinom i dyscyplinom nauki właściwym dla ocenianego kierunku studiów. Można mieć jedynie wyżej już sformułowane zastrzeżenie, iż dla większej jasności i zrozumiałości kierunkowych efektów kształcenia zasadne byłoby ich większe uszczegółowienie.

Właściwe powiązanie kierunkowych efektów kształcenia z konkretnymi szczegółowymi efektami kształcenia sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Wskazanie form weryfikacji poszczególnych szczegółowych efektów kształcenia w kartach przedmiotów zapewnia, iż występuje możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów. Temu ostatniemu sprzyja również uwzględnienie w kartach przedmiotów szczegółowych kryteriów oceny przedmiotowych efektów kształcenia.

Uwzględniając jak wskazano wyżej stosunkowo ogólny charakter kierunkowych efektów kształcenia warto rozważyć, czy zawsze następuje ich satysfakcjonująca realizacja poprzez moduły zajęć i występujące w ich ramach szczegółowe efekty kształcenia. Warto zwrócić uwagę na przykład na efekt związany z umiejętnościami na studiach I stopnia: PiF1_U02 - prognozuje skutki zjawisk i procesów ekonomicznych dla wybranych sektorów, branż i podmiotów gospodarczych z wykorzystaniem metod ilościowych i narzędzi informatycznych. Efekt ten został przypisany do 4 modułów zajęć: Matematyka w finansach, Finanse, Narzędzia statystyczne analizy procesów gospodarczych, Analiza finansowa. Wśród wzmiankowanych przedmiotów efekt kierunkowy najpełniej jest realizowany w ramach modułu - Narzędzia statystyczne analizy procesów gospodarczych, gdzie jednak jako efekt szczegółowy/przedmiotowy podano dokładne brzmienie efektu kierunkowego: „Student prognozuje skutki zjawisk i procesów ekonomicznych dla wybranych sektorów, branż i podmiotów gospodarczych z wykorzystaniem metod ilościowych i narzędzi informatycznych”. W ramach rozpatrywanego modułu kształcenia w treściach programowych nie zostały uwzględnione wszystkie aspekty wzmiankowanego zakładanego efektu kształcenia. Nie przesadzając o tym, czy efekt kierunkowy będzie w pełni osiągnięty powyższy przykład wskazuje na pewne wątpliwości w zakresie ogólnego formułowania efektów kierunkowych i przypisywania im efektów przedmiotowych, w tym przypadku bez ich uszczegółowienia.

W zbiorze efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia jak i studiach drugiego stopnia zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych właściwie uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego.

W programie kształcenia występuje zgodność efektów kształcenia dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Od roku akademickiego 2014/2015 prowadzone jest kształcenie na kierunku studiów I-go i II-go stopnia *Przedsiębiorczość i finanse*. Koncepcji kształcenia jest ściśle związana z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni. Przejawia się to w fakcie iż, absolwenci kierunku *Przedsiębiorczość i finanse*, którego oferta jest ulokowana w trzech dyscyplinach w dziedzinie nauk ekonomicznych: ekonomii, naukach o zarządzaniu i finansach, będą stanowić wartościowe źródło wykwalifikowanych specjalistów do pełnienia funkcji menedżerskich na wszystkich poziomach zarządzania w podmiotach gospodarczych, finansowych i jednostkach administracji, a także do pracy eksperckiej, konsultingowej i do prowadzenia własnej działalności.

Spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznym, do których kierunek ten został przyporządkowany nie budzi wątpliwości. Kierunek właściwie przypisano do dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin naukowych.

Struktura kierunkowych efektów kształcenia zarówno na studiach I stopnia jak i II stopnia jest generalnie właściwa. Na studiach I stopnia efekty kierunkowe z grupy związanej z dyscypliną finanse mają bardziej konkretny i praktyczny wymiar. Natomiast efekty związane z dyscypliną ekonomia można określić jako nadmiernie ogólne jak na profil praktyczny. W przypadku zakładanych kierunkowych efektów kształcenia dla studiów II stopnia w jeszcze większym stopniu rysuje się wniosek, o zasadności rozważenia ich uszczegółowienia.

Powiązania kierunkowych efektów kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych modułów zajęć są bardzo przejrzysto zaprezentowane, a ich analiza wskazuje na spójność szczegółowych efektów kształcenia z efektami kierunkowymi dla ocenianego kierunku przedsiębiorczość i finanse. W pewnych przypadkach pojawiają się jednak wątpliwości w zakresie możliwości realizacji zbyt ogólnie ogólnego sformułowanych efektów kierunkowych poprzez zestawy odpowiadających im efektów szczegółowych.

Wskazanie form weryfikacji poszczególnych szczegółowych efektów kształcenia w kartach przedmiotów zapewnia, iż występuje możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów.

Szczegółowe efekty kształcenia przypisane do praktyki zawodowej wpisują się w kierunkowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku przedsiębiorczość i finanse. Jednocześnie jednak można zauważyć, iż posiadają bardzo ogólny charakter, w znacznym stopniu powielając kierunkowe efekty kształcenia. Sytuacja taka utrudnia sformułowanie właściwych form weryfikacji.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Zaleca się większe uszczegółowienie kierunkowych efektów kształcenia, co ułatwi zapewnienie pełnej ich realizacji poprzez odpowiednie odniesienie do szczegółowych efektów kształcenia, a dodatkowo posiadałoby walor informacyjny w stosunku do różnych grup interesariuszy, w tym w szczególności kandydatów na studia.

Zaleca się uszczegółowienie zakładanych efektów kształcenia dla modułu praktyka zawodowa.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Studia pierwszego stopnia trwają 6 semestrów i posiada konstrukcję opartą na wyodrębnionych przedmiotach skoncentrowanych w główne grupy: przedmioty kierunkowe, przedmioty swobodnego wyboru (SW) w języku polskim i w języku obcym, projekt do

wyboru, praktyka oraz seminarium. W przypadku studiów stacjonarnych I stopnia liczba godzin dydaktycznych wynosi 1749. W kartach przedmiotów wskazano na liczbę godzin w ramach bezpośredniego kontaktu z prowadzącym – zarówno w formie ćwiczeń, wykładów jak i innych form dydaktycznych. Ponadto w kartach przedmiotów oszacowano nakłady pracy samodzielnej studenta jednocześnie określając ich charakter. Struktura godzin dydaktycznych ze względu na formy zajęć przedstawia się następująco: 735 godzin stanowią wykłady (42%), 1014 godzin zajęcia w formie ćwiczeń i laboratoriów (58%). Z kolei na studiach niestacjonarnych łączna liczba godzin dydaktycznych wynosi 1050, w tym 405 stanowią wykłady (38,6%) a 645 godzin zajęcia w formie ćwiczeń i laboratoriów (61,4%).

Studia II stopnia trwają 4 semestry. Na studiach stacjonarnych II stopnia liczba godzin dydaktycznych wynosi 840, z czego 375 godzin stanowią wykłady (44,6%) a 465 godzin zajęcia w formie ćwiczeń i laboratoriów (55,4%). Z kolei na studiach niestacjonarnych liczba godzin dydaktycznych wynosi 516, z czego 216 stanowią wykłady (41,9%) a 300 godzin zajęcia w formie ćwiczeń i laboratoriów (58,1%).

Praktyki zostały uwzględnione w programie studiów zarówno pierwszego i drugiego stopnia i obejmują podobnie po 360 godzin niewliczanych do wzmiankowanych godzin kontaktowych.

Stosunkowo wysoki udział zajęć w formie ćwiczeń właściwie odpowiada potrzebom kształcenia na profilu praktycznym. Sekwencja realizacji poszczególnych grup przedmiotów oraz przedmiotów jest prawidłowa. Na studiach I stopnia w pierwszym semestrze prowadzone są zajęcia z przedmiotów podstawowych, których zadaniem jest wprowadzanie do zagadnień przewidzianych na wyższych semestrach. Do takich przedmiotów można zaliczyć matematykę w finansach, mikroekonomię, język obcy, filozofię, psychologię czy technologie informacyjne. Od drugiego semestru wprowadzane są przedmioty kierunkowe, przy utrzymaniu jeszcze części przedmiotów podstawowych. Od semestru trzeciego wprowadzane są przedmioty specjalistyczne do swobodnego wyboru. W dwóch ostatnich semestrach dominują przedmioty kierunkowe uzupełnione o obowiązkowe. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

Na studiach II stopnia przedmioty kierunkowe realizowane są już od I semestru studiów. W IV semestrze uwzględniono przedmioty swobodnego wyboru, w tym przedmiot w języku obcym. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

Uwzględnienie w programie kształcenia tak zwanych przedmiotów samodzielnego wyboru SW umożliwia kształtowanie przez studenta części programu poprzez wybór przedmiotów z oferty opracowanej przez Wydział. Uwzględniając ponadto możliwość wyboru seminariów, zajęć z języków obcych oraz alternatywnych przedmiotów zostaje spełniony wymóg zapewnienia minimum 30% wymaganych punktów ECTS realizowanych na zajęciach podlegających wyborowi studenta.

Plany studiów obowiązujące na studiach niestacjonarnych są zgodne z obowiązującymi planami na studiach stacjonarnych (poza zajęciami z wychowania fizycznego). Na ocenianym kierunku studiów prowadzonym w formie studiów stacjonarnych poszczególne przedmioty realizowane są najczęściej w wymiarze 15, 30, 45 i 60 godzin. Seminarium licencjackie na I stopniu studiów stacjonarnych realizowane jest przez trzy semestry w łącznym wymiarze 39 godzin: 9 godzin na semestrze czwartym oraz po 15 godzin na semestrze piątym i szóstym. W programie przewidziana jest ponadto praktyka zawodowa w wymiarze 360 godzin (nie wliczana do łącznej liczby godzin w planie studiów). Praktyka zawodowa odbywana się w semestrze piątym. Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia.

W ramach studiów niestacjonarnych I stopnia na ocenianym kierunku poszczególne przedmioty realizowane są najczęściej w wymiarze 10, 15, 18, 24, 18, 27, 30, 37 godzin. Seminarium licencjackie realizowane jest przez trzy ostatnie semestry w łącznym wymiarze 30 godzin. W programie przewidziana jest ponadto praktyka zawodowa w wymiarze 360 godzin.

Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

Na stacjonarnych studiach II stopnia seminarium magisterskie realizowane jest przez dwa semestry w łącznym wymiarze 30 godziny na dwóch ostatnich semestrach. Natomiast na studiach niestacjonarnych w łącznym wymiarze 21 godzin, także na dwóch ostatnich semestrach.

Można podsumować, iż w planie studiów zachowane jest właściwe następstwo poszczególnych przedmiotów. Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia.

Zajęcia na ocenianym kierunku realizowane są z zastosowaniem zróżnicowanych form dydaktycznych. Wśród wykorzystywanych metod dydaktycznych wymienić można takie jak: wykład, analiza przypadków, ćwiczenia z wykorzystaniem komputera, rozwiązywania zadań i testów. Zgodnie z wymogami profilu praktycznego Uczelnia szczególnie podkreśla wykorzystywanie aktywizujących formy pracy ze studentami jak: dyskusja, burza mózgów, opracowanie projektów, prezentacji, uczenie się przez odgrywanie ról. Szczególną metodą prowadzenia zajęć, charakterystyczną dla ocenianego kierunku jest realizacja projektu przez kolejne semestry. Na studiach II stopnia uczelnia wprowadza interaktywne metody prowadzenia zajęć w postaci symulacji procesu zarządzania organizacją ze szczególnym uwzględnieniem problemów z zakresu zarządzania finansami (Montaż finansowy, Gra biznesowa) oraz zajęcia warsztatowe z zakresu Optymalizacji podatkowej i Controllingu. Różnicowanie przewidzianych metod prowadzenia zajęć można wysoko ocenić. W szczególności przewidziane formy dostosowano do praktycznego profilu kształcenia.

Nakład czasu pracy w planie studiów I stopnia niezbędne do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia przewidziano na poziomie 180 punktów ECTS. Zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Uczelnia przypisuje 165 punktów ECTS. Przyjmując, iż jednemu punktowi ECTS odpowiada nakład pracy na poziomie 25 godzin należy zauważyć, iż wskazany łączny nakład pracy wyrażony w punktach ECTS wykazany przez Uczelnię jako godziny kontaktowe jest zawyżony. W ujęciu godzinowym suma godzin dydaktycznych w planie studiów wynosi 1749 na studiach stacjonarnych, czyli około 70 punktów ECTS. Należy doprecyzować kalkulację liczby punktów ECTS przyporządkowanych zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. Jednocześnie należy podkreślić, iż Uczelnia dokonała właściwego opisu łącznych nakładów czasu pracy studentów (uwzględniającego zarówno godziny kontaktowe jak i pracę własną studenta) w kartach przedmiotów. Łącznym nakładom czasu pracy prawidłowo przypisała punktację ECTS. Można nawet zauważyć, iż opis nakładów pracy w kartach przedmiotów został dokonany bardzo szczegółowo i precyzyjnie. Zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym służącym zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych Uczelnia przyporządkowała 107 punktów ECTS. Szczegółowy zestaw przedmiotów zaliczonych do tej grupy został załączony do Raportu samooceny. Zestawienie przedmiotów o charakterze praktycznymi i przypisanej im punktacji ECTS nie budzi zastrzeżeń. Wymagania w tym zakresie są spełnione.

Na studiach II stopnia w planie studiów do uzyskania kwalifikacji przewidziano zrealizowanie łącznie 120 punktów ECTS. Uczelnia zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów przypisuje 105 punktów ECTS. Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia ten szacunek jest zawyżony. Biorąc pod uwagę, iż w planie studiów na studiach stacjonarnych przewidziano 840 godzin zajęć i zakładając, że jednemu punktowi ECTS odpowiadają 25 godzin nakładu czasu pracy studentów to można oszacować, iż na zajęcia kontaktowe przypada około 34 punktów ECTS. Modułom zajęć związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym służącym zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych Uczelnia przypisała 66 punktów ECTS. Szczegółowy

zestaw przedmiotów zaliczonych do tej grupy został załączony do Raportu samooceny. Zestawienie przedmiotów o charakterze praktycznymi i przypisanej im punktacji ECTS nie budzi zastrzeżeń. Wymagania w tym zakresie są spełnione.

Biorąc powyższe pod uwagę, iż przedstawiona w programie studiów liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów jest zawyżona (165 na studiach I stopnia i 105 na studiach II stopnia) w stosunku do przedstawionej struktury nakładu pracy studenta. Ze względu na fakt, że na studiach stacjonarnych ponad połowa programu kształcenia powinna być realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział powinien wskazać dodatkowe godziny „kontaktowe” w postaci np. konsultacji, zarówno na studiach I, jak i II stopnia.

Ogólny wymiar godzinowy kształcenia jest wystarczający do osiągnięcia założonych efektów kształcenia zarówno na studiach I stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) jak i na studiach II stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych).

Uczelnia właściwie kształtuje liczebność grup studenckich w odniesieniu do różnych rodzajów zajęć. W trakcie wizytacji ZO PKA udostępniono szczegółowe informacje na temat liczebności grup studenckich. Grupy ćwiczeniowe liczyć mogą od 21 do maksymalnie 35 osób, przy czym liczebności te nie przekraczają 25 osób. Także wielkość grup wykładowych, biorąc pod uwagę posiadaną infrastrukturę dydaktyczną nie budzi zastrzeżeń.

Na studiach I stopnia student odbywa praktyki w trakcie piątego semestru w wymiarze 360 godzin w terminie od września do listopada. Na studiach II stopnia praktyki odbywają się w trakcie trzeciego semestru w wymiarze także 360 godzin w terminie od września do listopada. Uczelnia deklaruje, iż w organizacji i doborze praktyk studentów wspomaga Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Jednostka ta ma za zadanie zapewnienie studentom możliwości wyboru miejsca odbywania praktyk odpowiedniego z punktu widzenia przygotowania pracy dyplomowej i realizacji założonych efektów kształcenia. W trakcie wizytacji ZO PKA Uczelnia przedstawiła wykaz instytucji, w których studenci odbywają praktyki zawodowe wraz charakterystyką ich profilu działalności. Wykaz liczy 97 pozycji obejmując podmioty z sektora komercyjnego, jak i publicznego oraz z tak zwanego trzeciego sektora. Miejsca odbywania praktyk jak i ich liczba nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przez studentów ocenianego kierunku studiów.

Zajęcia dydaktyczne realizowane na ocenianym kierunku na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku, natomiast na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w soboty i niedziele do godziny 18:50. Harmonogramy zajęć są dostępne na stronie internetowej. Zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku z zasadami higieny procesu nauczania nie budzi zastrzeżeń.

Uczelnia zarówno na studiach I jak i II stopnia (stacjonarnych i nie stacjonarnych) nie prowadzi kształcenia na odległość.

Stacjonarne studia pierwszego stopnia trwają 3 lata (6 semestrów) i realizowane są jak wskazano wyżej w łącznym wymiarze 1749 godzin zajęć dydaktycznych. Studia niestacjonarne I stopnia są realizowane w wymiarze 1050. Studia stacjonarne II stopnia trwają 2 lata (4 semestry) i są realizowane w wymiarze 840 godzin, natomiast niestacjonarne w wymiarze 516 godzin. W ujęciu punktów ECTS realizacja studiów stacjonarnych I stopnia odpowiada wartości 180 punktów ECTS, a studiów II stopnia - wartości 120 punktów ECTS zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych.

Na studiach stacjonarnych I i II stopnia całkowita liczba godzin dydaktycznych z przedmiotów kierunkowych i ogólnych wynosi co najmniej 30% ogólnej liczby godzin przyjętej na kierunku. Zajęciom z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych

przyporządkowano na studiach I stopnia 5 punktów ECTS. Natomiast na studiach II stopnia 6 punktów ECTS. Student ma możliwość wyboru przedmiotów o wartości w zakresie przynajmniej 30% punktów ECTS przewidzianych na ocenianym kierunku. Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom do wyboru wynosi - na studiach I stopnia 76 ECTS (42 % ogólnej liczby ECTS), a na studiach II stopnia 56 ECTS (46% ogólnej liczby ECTS).

Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służącym zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych wynosi na studiach I stopnia 107 (59% ogólnej liczby ECTS), a na studiach II stopnia 66 ECTS (55% ogólnej liczby ECTS). Wymagania w tym zakresie są spełnione.

W kartach przedmiotów uwzględniono szczegółową kalkulację nakładów czasu pracy studenta uwzględniającą zarówno zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich jak i czasu pracy własnej. Nakłady samodzielnej pracy studenta obejmują szerokie spektrum aktywności indywidualnie dobranych do poszczególnych modułów, w tym na przykład: studiowanie literatury, analiza materiałów źródłowych, opracowanie projektu, referatu, prezentacji, dyskusji; przygotowanie do zaliczenia, egzaminu i inne.

Czas przewidziany na realizację programu studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz nakłady pracy studentów mierzone liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do całego programu, a w jego ramach poszczególnym modułom kształcenia i przedmiotom stwarza możliwość zrealizowania wszystkich treści kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Treści programowe ujęte zostały w sylabusach przygotowanych dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów. Zakres szczegółowości treści programowych jest właściwy. Są one spójne z nazwami przedmiotów i ich celami. Treści kształcenia nie zostały przypisane do ćwiczeń i wykładów czy pracy własnej studenta, nie są także w kartach przedmiotów powiązane z przedmiotowymi/szczegółowymi czy z kierunkowymi efektami kształcenia. Treści programowe studiów I stopnia obejmują naukę języka obcego. Studenci uczą się obowiązkowo dwóch języków: języka „kontynuowanego” oraz języka „drugiego”, w tym ostatnim przypadku celem kształcenia jest umożliwienie studentom opanowanie drugiego języka obcego w stopniu podstawowym lub średniozaawansowanym, z elementami języka dla celów biznesowych. Język „kontynuowany” (zwykle angielski lub niemiecki) realizowany jest na poziomach B2-C1, natomiast „drugi” z języków (studenci, oprócz angielskiego i niemieckiego, mają możliwość nauki języka francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego, rosyjskiego oraz chińskiego) – na poziomach A1-A2. Oba kursy obejmują 120 godzin zajęć na studiach stacjonarnych oraz 60 godzin na niestacjonarnych realizowanych w trakcie pierwszych trzech semestrów i kończą się standaryzowanym egzaminem pisemnym. Uczelnia deklaruje, iż począwszy od roku akademickiego 2017/18, na szóstym semestrze studiów I stopnia oraz na czwartym semestrze studiów II stopnia w ramach przedmiotów swobodnego wyboru oferowana jest pula przedmiotów prowadzonych w językach obcych. Dodatkowo wykłady w językach obcych odbywają się również w ramach wykładów rektorskich i dziekańskich (łącznie około 10 w roku akademickim).

Treści kształcenia przewidziane dla modułu praktyka zawodowa zarówno na studiach I stopnia jak i na studiach II stopnia są spójne z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku.

Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy oraz przedmiotowi badań prowadzonych w obszarach wiedzy, dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Treści programowe odpowiadają także badaniom naukowym prowadzonym przez pracowników realizujących zajęcia na ocenianym kierunku studiów.

Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest odpowiednio kompleksowy z punktu widzenia założonych kierunkowych efektów kształcenia.

Metody kształcenia określone zostały precyzyjnie w sylabusach przedmiotów. Na ocenianym kierunku studiów stosowany jest szeroki zakres metod dydaktycznych. Do przykładowych metod wykorzystywanych na studiach I stopnia należą: wykład aktywny z wykorzystaniem technik multimedialnych, ćwiczenia aktywne z wykorzystaniem studium przypadku, prezentacja, zadania, ćwiczenia z wykorzystaniem komputera, dyskusje, prezentacje projektów studentów, wykład interaktywny.

W ramach kształcenia na profilu praktycznym Uczelnia wskazała moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych. W odniesieniu do studiów I stopnia wskazano 27 przedmiotów odpowiadających łącznie 107 punktom ECTS. W przypadku studiów II stopnia wskazano 17 przedmiotów odpowiadających łącznie 66 punktom ECTS.

W całym programie kształcenia zgodnie z wymogami profilu praktycznego Uczelnia szczególnie podkreśla wykorzystywanie aktywizujących formy pracy ze studentami jak: dyskusja, burza mózgów, opracowanie projektów, prezentacji, uczenie się przez odgrywanie ról. Szczególną metodą prowadzenia zajęć, charakterystyczną dla ocenianego kierunku jest realizacja projektu przez kolejne semestry. Na studiach pierwszego stopnia zajęcia w tym zakresie trwają od semestru drugiego do semestru piątego w wymiarze $4 \times 30h = 120h$. Projekt może być realizowany w dwóch wariantach. W wariantie pierwszym zatytułowanym Zakładanie działalności gospodarczej przewidziane są następujące części I. Pomysł na biznes, II. Rozpoznanie rynku i uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej, III. Organizowanie przedsięwzięcia, IV. Narzędzia oddziaływania na rynek. W wariantie drugim zatytułowanym Rozwiązywanie problemów w funkcjonującej firmie, uwzględniono następującą część: I. Definiowanie problemu decyzyjnego, II. Pozyskiwanie i analiza danych, III. Tworzenie wariantów rozwiązań i ich ocena, IV. Wybór wariantu i wdrożenie rozwiązań. Uczelnia zakłada, iż student znajduje się pod opieką specjalistów -wykładowca oraz przedstawiciel praktyki gospodarczej w danym obszarze w kolejnych semestrach.

Na studiach II stopnia uczelnia wprowadza interaktywne metody prowadzenia zajęć w postaci symulacji procesu zarządzania organizacją ze szczególnym uwzględnieniem problemów z zakresu zarządzania finansami (Montaż finansowy, Gra biznesowa) oraz zajęcia warsztatowe z zakresu Optymalizacji podatkowej i Controllingu.

Zapewnieniu osiągnięcia efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym sprzyja wsparcie realizacji poszczególnych modułów zajęć przez przedstawicieli otoczenia gospodarczego. Uczelnia przedstawiła wykaz około 43 modułów zajęć z przyporządkowanymi do nich instytucjami wspierającymi realizację zajęć. Podano konkretne nazwy instytucji często z przytoczeniem konkretnych form wsparcia realizacji poszczególnych przedmiotów. Wśród wzmiankowanych form wsparcia przykładowo wymieniono takie jak: wizyta i praktyczny wykład przedstawiciela firmy, konsultacje programu zajęć, studium przypadku, konsultacje materiałów dydaktycznych, wizyty przedstawicieli (praktyków) – seminaria i wiele innych. Wskazanie instytucji i form z nimi współpracy przy realizacji dużego zestawu przedmiotów należy uznać za dobrą praktykę dydaktyczną na kierunku o profilu praktycznym.

Na studiach II stopnia praktyczne przygotowanie do kierowania zespołami uwzględniono w module zajęć Gra biznesowa. Przewidziano tam efekt kształcenia: Posiada zdolność współpracy w zespole i kierowania zespołem. Wymogi w zakresie praktycznego przygotowania studentów studiów II stopnia do kierowania zespołem są spełnione, choć ten aspekt kształcenia mógłby być bardziej wyeksponowany.

Z punktu widzenia przygotowania kształtowania umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, a w przypadku studiów drugiego stopnia także kierowania

zespołami należy dostrzec rolę działających na Wydziale kół naukowych. Łącznie działa 17 kół naukowych, w ramach których studenci podejmują często praktyczne problemy, a pracując zespołowo kształtują także umiejętności kierownicze.

Podsumowując należy podkreślić, że do prowadzenia zajęć dydaktycznych wykorzystywane są w dużym stopniu metody, które są aktualnie stosowane w praktyce. Przegląd sylabusów i hospitacje zajęć wskazują na prawidłowe dostosowanie metod dydaktycznych do charakteru poszczególnych przedmiotów co pozwala na osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia. Uczelnia uwzględnia moduły kształcenia i treści programowe, które zapewniają osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, a w przypadku studiów drugiego stopnia także kierowania zespołami.

Programu kształcenia na ocenianym kierunku przedsiębiorczość i finanse umożliwia elastyczne dostosowywanie do indywidualnych potrzeb studentów. Program studiów obejmuje przedmioty: obowiązkowe oraz do wyboru, w przypadku których student dokonuje wyboru zajęć.

Zgodnie z Regulaminem studiów student ma prawo do indywidualnego kształtowania programu studiów w części obejmującej przedmioty do wyboru. W uzasadnionych przypadkach student może, za zgodą dziekana, studiować według indywidualnego planu studiów. Ponadto student może, za zgodą dziekana, odbyć część studiów w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej. Student może ubiegać się także o objęcie go programem tutoringu akademickiego na zasadach określonych „Regulaminem Tutoringu Akademickiego w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach”. Specyficznym rozwiązaniem stosowanym na UE są indywidualne studia międzyobszarowe. Student ma prawo do podjęcia indywidualnych studiów międzyobszarowych, jeżeli kierunek studiów, na którym dotychczas studiuje, zawiera się w jednym z obszarów wiedzy składających się na indywidualne studia międzyobszarowe. W Regulaminie studiów nie w pełni wyeksponowano możliwości dostosowania metod dydaktycznych do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Rozwiązania w zakresie indywidualizacji metod kształcenia w dostosowaniu do potrzeb różnych grup studentów można uznać za wystarczające, choć zasadne byłoby lepsze wyeksponowanie możliwości indywidualizacji stosowanych metod dydaktycznych w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do wykładowców poza zajęciami w ramach konsultacji bądź innych form bezpośrednich kontaktów także z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej. Pozwala to na wspieranie indywidualnego rozwoju studentów, zachęcanie ich do aktywności i rozwiązywanie problemów, na jakie natrafiają w trakcie studiów.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO przyznali, że prowadzący zajęcia kładą nacisk na metody aktywizujące i zdobywanie praktycznych umiejętności, wykładowcy często zapraszają gościnnie na zajęcia autorytety z dziedziny biznesu, studenci przygotowują też dużo praktycznych projektów w ramach zajęć. Projekt jest przygotowany także przez kolejne semestry (od drugiego do piątego semestru studiów I stopnia), przygotowywany jest pod opieką nauczyciela akademickiego i przedstawiciela praktyki gospodarczej w dwóch wariantach: „Zakładanie działalności gospodarczej” lub „Rozwiązywanie problemów w funkcjonującej firmie”. Studenci pozytywnie oceniają znaczący udział zajęć praktycznych i projektowych w programie studiów.

Studentom umożliwiono wybieranie przedmiotów w programie studiów, na każdym z semestrów począwszy od drugiego semestru na obu stopniach studiów. Studenci wybierają jeden przedmiot z dwóch zaproponowanych (semestry II-V studiów I stopnia oraz II-III studiów II stopnia) oraz jeden z przedmiotów swobodnego wyboru (semestry III, IV i VI studiów I stopnia oraz IV studiów II stopnia). Dodatkowo na VI semestrze studiów I stopnia i

IV semestrze studiów II stopnia studenci obligatoryjnie wybierają jeden z przedmiotów swobodnego wyboru realizowany w języku obcym (angielskim, niemieckim, francuskim lub rosyjskim). Studenci na spotkaniu z ZO przyznali, że realizowany jest ten z przedmiotów, który zostanie wybrany przez większość grupy. Pozytywnie oceniają możliwości dostosowania części programu studiów do swoich potrzeb.

Studenci odbywają zajęcia w różnych budynkach Uczelni, jednak plan zajęć jest tak ułożony, aby nie było konieczne przemieszczanie się po różnych częściach miasta w ciągu dnia zajęć. Plany zajęć i harmonogramy sesji egzaminacyjnej umieszczone są na stronie internetowej Uczelni. Studenci nie zgłosili uwag odnośnie problemów z organizacją planu zajęć ani sesji egzaminacyjnej.

Integralną częścią programu studiów na kierunku praktycznym jest realizacja praktyk zawodowych. Studenci kierunku odbywają praktyki w wymiarze 360 godzin na V semestrze studiów I stopnia i III semestrze studiów II stopnia. Mogą je realizować w dowolnie przez siebie wybranym terminie od lipca do listopada. Zajęcia dydaktyczne na tych semestrach rozpoczynają się początkiem grudnia, dzięki czemu studenci mają możliwość pełnego zaangażowania się

w realizację praktyk. Dozwolona jest też realizacja praktyk nadobowiązkowych, poza programem studiów. Studenci sami poszukują miejsca odbywania praktyk lub korzystają z pomocy Biura Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Mogą też skorzystać z bazy ofert pracy i praktyk udostępnianej na stronie internetowej BWzGiA. Zasady odbywania praktyk zostały określone w Zarządzeniu nr 112/16 Rektora UE w Katowicach w sprawie sposobu organizacji krajowych praktyk studenckich i jego załącznikach. Student odbywa praktykę zgodnie z „Planem praktyki” i dokumentuje swoją pracę w „Karcie realizacji praktyk”. Nadzór merytoryczny nad praktyką obowiązkową sprawuje promotor pracy dyplomowej, który stwierdza uzyskanie zakładanych efektów kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z ZO nie mieli jeszcze możliwości realizacji praktyki, dlatego niemożliwe było zbadanie ich opinii na temat organizacji praktyk. W ich opinii jednak korzystne jest wydłużenie czasu trwania praktyki do 360 godzin.

2.2

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia zostały sprecyzowane w regulaminie studiów w części IV. Zaliczenie przedmiotu, semestru i roku studiów. Regulamin studiów określa między innymi skalę ocen, zasady wystawiania ocen. Ponadto szczegółowe zasady oceny wraz z ustaleniem udziału danej formy zaliczenia w ocenie końcowej z przedmiotu zawarte są w kartach przedmiotów. Uczelnia prowadzi monitoring stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, którego podstawą jest Sprawozdanie Dziekana Wydziału Ekonomii z oceny efektów kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i finanse za rok akademicki. Sprawozdanie uwzględnia analizę zastosowanych metody weryfikowania efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na przykład w roku akademickim 2016/17 na podstawie Raportu można wnioskować, iż stosowano między innymi następujące metody weryfikowania efektów kształcenia:

- a) Egzamin pisemny, zestaw pytań egzaminacyjnych i zaliczeniowych.
- b) Pisemne prace studentów.
- c) Zapis elektroniczny prezentacji.
- d) Case study.
- e) Prezentacje wyników prac zespołowych i indywidualnych.
- f) Ocena aktywności studentów.
- g) Referaty na podstawie kwerendy literatury.

Raport zawiera syntetyczne informacje o ocenach uzyskanych przez studentów wg wskazanych przez kuratora przedmiotów. Należy podkreślić, iż w analizowanym Raporcie uwzględniono obszar wymagającym poprawy jakim jest konieczność większego motywowania do pracy samodzielnej studentów w celu podnoszenia swoich umiejętności.

Można potwierdzić, iż Uczelnia stosuje wystarczające i zróżnicowane metody weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia, dostosowując je do formy zajęć, etapu procesu kształcenia (na bieżąco i na zakończenie) i typu efektów kształcenia. Na podstawie analizy kart przedmiotów, gdzie wskazano formy weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu zarówno do szczegółowych, jak i do kierunkowych efektów kształcenia, można potwierdzić, iż najczęstszymi formami są w odniesieniu do wiedzy – egzamin pisemny, test, rozwiązywanie ćwiczeń, analiza studiów przypadku. W odniesieniu do umiejętności – prace samodzielnie przygotowane przez studentów, analiza case study, projektowanie rozwiązań zadanych problemów organizacyjnych (praca zespołowa), udział studentów w dyskusjach, grupowe rozwiązywanie zadań. Natomiast w odniesieniu do kompetencji społecznych – udział studentów w dyskusjach moderowanych przez prowadzącego, ocena prac samodzielnie przygotowanych przez studenta, dyskusja, odgrywanie ról, dramy. Informacje o zasadach weryfikacji efektów kształcenia są powszechnie dostępne, nie tylko w kartach przedmiotów i w Regulaminie studiów, ale przekazywane są przez prowadzących na początku semestru. W przypadku kwestionowania obiektywności oceniania lub warunków egzaminu, student ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego.

W trakcie wizytacji ZO PKA zostały wylosowane przykłady dokumentacji prac etapowych. Biorąc pod uwagę zakładane w kartach przedmiotów formy weryfikacji, dokumentacja weryfikacji zakładanych efektów kształcenia nie zawsze była kompletna. Często nie zawierała form, które mogłyby weryfikować efekty kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Wystąpiły przypadki, w których przedstawiona dokumentacja weryfikacji efektów kształcenia była niezgodna z zakładanymi formami weryfikacji efektów kształcenia przewidzianymi w karcie przedmiotu.

Uczelnia w Raporcie samooceny stwierdza, iż weryfikacji efektów zdobytych w trakcie praktyki dokonuje promotor pracy dyplomowej przy współudziale pracodawcy, który potwierdza zrealizowanie planu praktyki. W karcie przedmiotu Praktyka zawodowa jako formę weryfikacji efektów kształcenia wskazano: Sprawozdanie z odbycia praktyki. Ponadto szczegółowe zasady zaliczania praktyk określone są w Regulaminie Krajowych Praktyk Studenckich Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach stanowiącym Załącznik Nr 1 do zarządzenia nr 122/16. Zgodnie z powyższym regulaminem podstawowym dokumentem wymaganym do zaliczenia praktyki jest Karta realizacji praktyki. Regulamin wskazuje, iż „Podpis promotora lub osoby wyznaczonej przez Dziekana (...) jest równoznaczny z zaliczeniem praktyki od strony merytorycznej.” Należy uwzględnić, iż w treści karty dotyczącej merytorycznego przebiegu praktyki uwzględniono takie części jak: Harmonogram realizacji praktyki oraz Wykaz zadań realizowanych w trakcie praktyk, a także deklarację zakładowego Opiekuna Praktyki, iż „Podczas trwania praktyki student osiągnął efekty kształcenia dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla studiowanego kierunku. Wykaz efektów kształcenia wraz z kodami dostępu dostępny jest na stronie Biura Współpracy z Gospodarką i Absolwentami”. Zakładając, iż przez efekty kształcenia w powyższym sformułowaniu należy rozumieć przede wszystkim kierunkowe efekty kształcenia, można mieć wątpliwości, co do kompetencji i realnych możliwości ich pełnej oceny przez zakładowych opiekunów praktyk. Z drugiej strony nie wskazano w Karcie realizacji praktyki, ani w Regulaminie, na jakiej podstawie zaliczenia praktyki dokonuje promotor i czy w trakcie tej czynności dodatkowo weryfikuje osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Warto zauważyć na przykład, iż dla praktyki na studiach II stopnia przyjęto efekt szczegółowy: Analizuje zjawiska gospodarcze, wyciąga wnioski i formułuje uzasadnione rekomendacje,

posługując się krytycznie dobranymi koncepcjami, metodami i danymi. Pojawia się wątpliwość w jaki sposób jest on weryfikowany i dokumentowane jest jego osiągnięcie. Analiza przykładowych wypełnionych Kart realizacji praktyki dokonana w trakcie wizytacji ZO wykazała, iż nie zawierały one, wśród zadań realizowanych w trakcie praktyk, zadań związanych ze wzmiankowanym efektem szczegółowym. W zadaniach wskazywano typowe czynności na stanowiskach często związanych z finansami. Wątpliwości dotyczące skuteczności realizacji i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia powstają także w związku z trybem zaliczania modułu Praktyka zawodowa z tytułu „innych aktywności”, jak praca zawodowa. Przewidziane w Regulaminie studiów zasady zaliczania praktyk dla tej formy, także z wykorzystaniem „Karty realizacji praktyki” nie gwarantują weryfikacji wszystkich szczegółowych efektów kształcenia przewidzianych dla modułu Praktyka zawodowa.

System zaliczania praktyk nie zapewnia weryfikacji realizacji zakładanych efektów kształcenia szczególnie w stosunku do osób, którym praktyka jest zaliczana na podstawie zatrudnienia czy prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Zasadne jest doprecyzowanie procedury weryfikacji efektów kształcenia dla modułu praktyka zawodowa, także w stosunku do studentów, których inna aktywność może być uwzględniona w procesie zaliczania praktyki.

Studenci ocenianego kierunku, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, przygotowują pracę dyplomową. Na Wydziale wprowadzono ujednolicone procedury związane z procesem przygotowania prac dyplomowych, w tym dotyczące wymogów merytorycznych i technicznych prac dyplomowych. Wymogi stawiane pracom dyplomowym na Wydziale Ekonomii zostały określone w Uchwale nr 25/2010/2011 Rady Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 24 marca 2011r. Zasady te tworzą właściwe ramy do osiągania zakładanych efektów kształcenia w procesie opracowywania prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich)

Analiza wylosowanych prac dyplomowych przez ZO w trakcie wizytacji wykazała, iż prace magisterskie nie zawsze zawierają charakterystyczne dla procesu badawczego stawianie problemów badawczych i hipotez badawczych a zatem w tych przypadkach nie obejmują też ich weryfikacji. Zauważoną słabością niektórych prac było także nie stosowanie właściwych dyscyplinie ekonomia metod badawczych w części empirycznej. Należy zauważyć, iż przykładowo sam prosty opis doświadczeń jednego podmiotu nie jest wystarczający jak na wymogi pracy magisterskiej. W uczelni brak jest wskazań różnic pomiędzy pracami licencjackimi (magisterskimi) powstającymi na studiach o profilu ogólnoakademickim i na profilu praktycznym.

Formy, tematyka i metodyka przejściowych prac zaliczeniowych nie budzą zastrzeżeń. W odniesieniu do procesu dyplomowania można potwierdzić, iż jego realizacja przebiega zgodnie z zasadami przyjętymi Uchwałą Rady Wydziału w sprawie wymogów stawianych pracom dyplomowym. Uczelnia przedstawiła Wykaz tematów prac dyplomowych (Załącznik 2.6 do Raportu samooceny). Tematykę prac dyplomowych można generalnie uznać za adekwatną do zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Jednak niekiedy tematyka prac wydaje się odbiegać od ściśle rozumianych zakładanych efektów kształcenia dla kierunku przedsiębiorczość i finanse. Do takich przykładów można zaliczyć prace na takie tematy jak: bezrobocie w Polsce w latach (...); instytucje rynku pracy i ich zadania; bezrobocie w ujęciu geograficznym (...); wędra mineralna skalna jako najefektywniejsze ekonomicznie rozwiązanie izolacyjne w budownictwie; sytuacja kobiet na rynku pracy w latach (...).

W procesie dyplomowania uwzględnia się weryfikację oryginalności prac. W tym zakresie została przyjęta Procedura oceny samodzielności przygotowania prac dyplomowych przez studentów wydziału ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Procedura sprawdzania samodzielności prac dyplomowych obejmuje wszystkie prace dyplomowe przygotowane przez studentów Uniwersytetu pod kierunkiem promotora przedkładane do

obrony. Sprawdzenie prac polega na zidentyfikowaniu nieuprawnionych zapożyczeń poprzez wskazanie ewentualnych podobieństw w pracy poddawanej sprawdzeniu do tekstów znajdujących się w systemowej bazie danych i w Internecie.

Uczelnia określiła zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego na Wydziale Ekonomii. Prawidłowo przyjęto warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego:

1. zaliczenie wszystkich przedmiotów objętych programem studiów i uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS i uzyskanie wszystkich efektów kształcenia zgodnych z programem studiów dla danego kierunku,
2. złożenie pracy dyplomowej, zatwierdzonej i przyjętej przez promotora, w wersji papierowej i elektronicznej,
3. złożenie wypełnionej karty obiegowej,
4. uznanie pracy dyplomowej za samodzielłą w wyniku badania w procedurze antyplagiatowej,
5. uzyskanie pozytywnych recenzji pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta.

Egzamin dyplomowy ma formę ustną. Jedno z pytań w trakcie egzaminu dyplomowego dotyczy zagadnień z zakresu problematyki danego kierunku studiów (udostępniona lista pytań i pytanie zostaje wylosowane przez osobę przystępującą do egzaminu dyplomowego), pozostałe odnoszą się do wiedzy z zakresu przedmiotów specjalnościowych i zagadnień rozpatrywanych w pracy. Proces dyplomowania jest realizowany prawidłowo.

Uczelnia w trakcie wizytacji ZO udostępniła wykaz osiągnięć, których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/ współtwórcami/współrealizatorami są studenci. Podkreśla się, iż studenci kierunku przedsiębiorczość i finanse ze względu na praktyczny profil kierunku są realizatorami projektów w firmach współpracujących w realizacji procesu dydaktycznego oraz w firmach rodzinnych przygotowując się również do sukcesji. Ponadto studenci kierunku aktywnie uczestniczą w działalności organizacji Studenckie Forum Business Centre Club Region Katowice. Przedstawiono wykaz publikacji, których autorami lub współautorami są studenci, (zawiera około 19 pozycji), a także spis artykułów zawartych w Magazynach Studenckiego Koła Naukowego Nieruchomości „Projekt Nieruchomości” w latach 2013-2016 (około 50 pozycji). Można zauważyć, iż zakres włączania studentów w proces rozwiązywania praktycznych problemów wymagany z perspektywy przyjętej koncepcji kształcenia na profilu praktycznym jest jednak uzależniony od aktywności poszczególnych katedr. Niewątpliwie uczelnia zapewnia kształtowanie umiejętności praktycznych odpowiednio studentom I stopnia i studentom II stopnia studiów ocenianego kierunku.

Uczelnia deklaruje, iż w celu dostosowania programów kształcenia na ocenianym kierunku do potrzeb rynku pracy wykorzystuje się dane zebrane podczas monitorowania karier zawodowych absolwentów. Zadania w zakresie pozyskiwania informacji zwrotnej od absolwentów na temat ich losów zawodowych realizuje Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Wyniki badań są przekazywane w formie raportów dziekanowi Wydziału oraz kuratorowi kierunku według ustalonego wzoru i harmonogramu prac. Ponadto Wydział stosuje własne instrumenty badania losów absolwentów wraz z oceną procesu dydaktycznego. Wykorzystywana jest w tym zakresie Ankieta-Badanie losów absolwentów. Ponadto Biuro prowadzi badania losów zawodowych absolwentów Wydziału Ekonomii po 3 latach od egzaminu dyplomowego. W dokumentacji, z którą ZO mógł się zapoznać w trakcie wizytacji udostępniono 4 takie raporty. Niestety w badaniach absolwentów z roku 2016 udział absolwentów z kierunku przedsiębiorczość i finanse był minimalny (1,5%). Tym niemniej sam proces badania losów absolwentów z uwzględnieniem oceny przydatności efektów kształcenia można wysoko ocenić. Zapewne w przyszłych latach udział absolwentów ocenianego kierunku wzrośnie w próbie badawczej co pozwoli wyciągać wnioski co do przydatności zakładanych efektów kształcenia na rynku pracy. Obecnie o wysokiej przydatności zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku z punktu widzenia potrzeb rynku pracy można wnioskować

pośrednio na podstawie wysokiego zainteresowania kandydatów studiowaniem na tym kierunku.

Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych Uczelni, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli zgodnie z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości. Uczelnia dokonuje w odniesieniu do wszystkich prac dyplomowych sprawdzania stopnia ich samodzielności za pomocą systemu antyplagiatowego. Cały system oceny osiągnięć efektów kształcenia jest przejrzysty i zapewnia rzetelność prowadzenia oceny. Studenci mają możliwość egzekwowania swoich praw i sygnalizowania wszelkich problemów, w tym zakresie w drodze zarówno kontaktów bezpośrednich z nauczycielami akademickimi i władzami jak i anonimowych ocen wyrażanych w ankietach. Regulamin studiów przewiduje w szczególności możliwość wystąpienia o komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności. Bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny nie budzi zastrzeżeń.

Oceny realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami dokonują co do zasady nauczyciele akademicki prowadzący te przedmioty. Weryfikacja wiedzy i umiejętności studentów przez szersze gremium ma miejsce jedynie w przypadku egzaminów dyplomowych z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta. Dobór nauczycieli akademickich przeprowadzających sprawdzanie i dokonujących oceny osiągnięcia efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń.

Studenci potwierdzili podczas spotkania z ZO, że znają zasady zaliczenia i oceniania przedmiotów, są też dodatkowo powiadomieni o nich przez prowadzącego każde zajęcia dydaktyczne. W ich opinii przyjęte zasady sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są właściwe, czują się traktowani sprawiedliwie. Zgłosili jednak uwagę dotyczącą niektórych prac projektowych, w ich opinii czasem dochodzi do sytuacji, w których prowadzący nie określają szczegółowych wymagań, które ma spełnić projekt, a jedynie określają temat projektu.

Na ocenianym kierunku studiów nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość.

2.3

Zasady i tryb przyjmowania na studia w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach są regulowane następującymi uchwałami Senatu:

- Uchwała nr 72/2016/2017 z dn. 30.03.2017 r. dotyczy studiów I stopnia
- Uchwała nr 73/2016/2017 z dn. 30.03.2017 r. – dotyczy studiów II stopnia

Zgodnie z uchwałą rekrutacyjną przyjęcie kandydatów na I rok studiów I stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) odbywa się na podstawie wyników egzaminu maturalnego w ramach limitów miejsc ustalanych przez senat UE. Przyjęte w tym zakresie regulacje nie budzą zastrzeżeń.

Zgodnie z Uchwałą rekrutacyjną dotyczącą studiów II stopnia na kierunek przedsiębiorczość i finanse mogą ubiegać się kandydaci posiadający dyplom studiów wyższych z tytułem zawodowym licencjata, inżyniera, magistra lub równorzędnym nadanym przez uczelnię publiczną lub niepubliczną. Kandydaci na studia stacjonarne są przyjmowani na podstawie wyników pisemnego egzaminu „sprawdzającego predyspozycje niezbędne do realizacji studiów drugiego stopnia”. Zgodnie z § 7 ust 2. w/w Uchwały w przypadku, gdy liczba kandydatów jest mniejsza od limitu miejsc ustalonego przez Senat, Uczelniana Komisja Rekrutacyjna może podjąć uchwałę o rezygnacji z przeprowadzania egzaminu pisemnego. W tym przypadku kandydaci są przyjmowani na podstawie konkursu dyplomów ukończenia studiów wyższych.

Odnosnie do zasad naboru kandydatów na stacjonarne studia II należy wskazać, iż w sytuacji rezygnacji z przeprowadzania egzaminu pisemnego, Uczelnia nie zapewnia weryfikacji

posiadania przez kandydatów wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W przypadku przeprowadzania egzaminu także pojawiają się wątpliwości, czy sformułowanie jego celu jako: „sprawdzającego predyspozycje niezbędne do realizacji studiów drugiego stopnia” jest wystarczające. Nie obejmuje ono bowiem kluczowej weryfikacji posiadania przez kandydatów wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i finanse studia II stopnia. Należy podkreślić, iż konstrukcja programu kształcenia uwzględnia wiele przedmiotów, które wymagają określonej podbudowy w postaci wstępnej wiedzy i umiejętności od kandydatów. Przyjmowanie absolwentów wszystkich kierunków studiów, bez weryfikacji posiadania wstępnej wiedzy i umiejętności zagraża możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla studiów II stopnia.

W odniesieniu do studiów niestacjonarnych II stopnia Uchwała rekrutacyjna stwierdza, iż na I rok może być przyjęty kandydat, który posiada na dyplomie ukończenia studiów wyższych ocenę wyższą, niż ocena graniczna ustalona w toku postępowania kwalifikacyjnego przez Wydziałową Komisję rekrutacyjną. Kandydaci są przyjmowani na I rok studiów niestacjonarnych drugiego stopnia na podstawie konkursu dyplomów ukończenia studiów wyższych, przy czym komisja rekrutacyjna może podjąć decyzje o rezygnacji z konkursu dyplomów. Przyjęte zasady rekrutacji na kierunku *przedsiębiorczość i finanse* studia II stopnia niestacjonarne nie obejmują weryfikacji posiadania przez kandydatów wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Ponownie należy podkreślić, iż konstrukcja programu kształcenia uwzględnia wiele przedmiotów, które wymagają określonej podbudowy w postaci wstępnej wiedzy i umiejętności od kandydatów przyjmowanie absolwentów wszystkich kierunków studiów, bez weryfikacji posiadania wstępnej wiedzy i umiejętności zagraża możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla studiów II stopnia niestacjonarnych.

Wszelkie informacje związane z rekrutacją na studia w szczególności oferta edukacyjna, formalnie przyjęte zasady rekrutacji, wymagane dokumenty są powszechnie dostępne, w tym publikowane są na stronie internetowej Uczelni.

Należy wnioskować o potrzebie doprecyzowania kryteriów rekrutacji i/lub zasad wyrównawczego kształtowania wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w przypadku kandydatów tego wymagających.

Bezstronność zasad i procedur rekrutacji oraz kryteriów uwzględnianych w postępowaniu kwalifikacyjnym zapewniająca równe szanse dla kandydatów w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku nie budzi wątpliwości.

Zasady i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określa załącznik do Uchwały nr 74/2014/2015 Senatu UE w Katowicach z dn.25.06.2015r. Wydział ma prawo do potwierdzania, na pisemny wniosek kandydata, uzyskanych przez niego efektów uczenia się i przyjęcia go na studia z jednoczesnym zaliczeniem części programu kształcenia. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć kandydatowi nie więcej niż 50% ECTS przypisanych do programu kształcenia. Szczegółową organizację potwierdzania efektów uczenia się dla danego poziomu kształcenia określa Rada Wydziału i podaje do wiadomości publicznej, nie później niż do końca lutego roku akademickiego poprzedzającego rok przyjęcia na studia. Uczelnia przygotowała właściwą procedurę oraz praktyczne załączniki ułatwiające przeprowadzanie procesu potwierdzania efektów uczenia się. W etapie I osoba ubiegająca się o potwierdzenie efektów uczenia się otrzymuje w punkcie informacyjnym podstawowe informacje oraz zostaje skierowana do doradcy ds. potwierdzania efektów uczenia się. Następnie kandydat w porozumieniu z doradcą przygotowuje dokumentację potwierdzającą osiągnięcie efektów uczenia się i składa wniosek wraz z wymaganymi dokumentami. W etapie II po powołaniu specjalnej komisji przeprowadza ona weryfikację efektów uczenia się kandydata. Komisja wydaje decyzję. Przewidziano również

powołuje komisji odwoławczej ds. potwierdzania efektów uczeni. Uczelnia zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów oraz kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku jego ukończenia.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów kształcenia zostały sprecyzowane w Regulaminie studiów w części IV. Regulamin studiów określa między innymi skalę ocen, zasady wystawiania ocen. Ponadto szczegółowe zasady oceny wraz z ustaleniem udziału danej formy zaliczenia w ocenie końcowej z przedmiotu zawarte są w kartach przedmiotów. Co szczególnie ważne, Uczelnia prowadzi monitoring stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia, którego podstawą jest Sprawozdanie Dziekana Wydziału Ekonomii z oceny efektów kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i finanse za rok akademicki. Sprawozdanie uwzględnia analizę zastosowanych metody weryfikowania efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Sprawozdanie stanowi podstawę do identyfikacji obszarów wymagających poprawy. Informacje o zasadach weryfikacji efektów kształcenia są powszechnie dostępne, nie tylko w kartach przedmiotów i w Regulaminie studiów, ale przekazywane są przez prowadzących na początku semestru. W przypadku kwestionowania obiektywności oceniania lub warunków egzaminu, student ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego.

Studenci ocenianego kierunku, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, przygotowują pracę dyplomową. Wsparcie przygotowania prac dyplomowych następuje w ramach seminariów. Seminarium licencjackie na I stopniu studiów realizowane jest przez trzy semestry w łącznym wymiarze 39 godzin 9 godzin na semestrze czwartym oraz po 15 godzin na semestrze piątym i szóstym. Na studiach niestacjonarnych seminarium licencjackie realizowane jest przez trzy ostatnie semestry w łącznym wymiarze 30 godzin. Na studiach II stopnia stacjonarnych seminarium magisterskie realizowane jest przez dwa semestry w łącznym wymiarze 30 godziny na dwóch ostatnich semestrach. Natomiast na studiach niestacjonarnych w łącznym wymiarze 21 godziny także na dwóch ostatnich semestrach. Na Wydziale wprowadzono ujednolicone procedury związane z procesem przygotowania prac dyplomowych, w tym dotyczące wymogów merytorycznych i technicznych prac dyplomowych. Wymogi stawiane pracom dyplomowym na Wydziale Ekonomii zostały określone w Uchwale nr 25/2010/2011 Rady Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 24 marca 2011r. Zasady te tworzą właściwe ramy do osiągania zakładanych efektów kształcenia w procesie opracowywania prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich). W procesie dyplomowania uwzględnia się weryfikację oryginalności prac. W tym zakresie została przyjęta Procedura oceny samodzielności przygotowania prac dyplomowych przez studentów wydziału ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Egzamin dyplomowy posiada formę ustną. Jedno z pytań w trakcie egzaminu dyplomowego dotyczy zagadnień z zakresu problematyki danego kierunku studiów (udostępniona lista pytań i pytanie zostaje wylosowane przez osobę przystępującą do egzaminu dyplomowego), pozostałe odnoszą się do wiedzy z zakresu przedmiotów specjalnościowych i zagadnień rozpatrywanych w pracy. Proces dyplomowania jest realizowany prawidłowo. Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych Uczelni, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli zgodnie z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości. Cały system oceny osiągnięć efektów kształcenia jest przejrzysty i zapewnia rzetelność prowadzenia oceny. Studenci mają możliwość egzekwowania swoich praw i sygnalizowania wszelkich problemów w tym zakresie w drodze zarówno kontaktów bezpośrednich z nauczycielami akademickimi i władzami jak i anonimowych ocen wyrażanych w ankietach. Regulamin studiów przewiduje w szczególności możliwość wystąpienia o komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności. Bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu

sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny nie budzi zastrzeżeń.

Można zauważyć, iż procedury powyższe działają sprawnie. Jednak w związku z uwagami na temat warunków rekrutacji na II stopień oraz zidentyfikowanymi przez ZO przypadkami niezgodności tematów prac dyplomowych z kierunkiem kształcenia i specjalnością studentów jak również występujące uchybienia dotychczas podejmowane działania korygujące nie były w pełni skuteczne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan studiów, ujęte w nim treści programowe, wymiar godzinowy poszczególnych przedmiotów, stosowane formy zajęć i metody dydaktyczne pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia,

Stosunkowo wysoki udział zajęć w formie ćwiczeń właściwie odpowiada potrzebom kształcenia na profilu praktycznym. Sekwencja realizacji poszczególnych grup przedmiotów oraz przedmiotów jest prawidłowa.

Przegląd sylabusów i hospitacje zajęć wskazują na prawidłowe dostosowanie metod dydaktycznych do charakteru poszczególnych przedmiotów co pozwala na osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia. Uczelnia uwzględnia moduły kształcenia i treści programowe, które zapewniają osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, a w przypadku studiów drugiego stopnia także kierowania zespołami.

Stosowane metody sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia oraz organizacja procesu sprawdzania i oceny są właściwe.

Rozwiązania w zakresie indywidualizacji metod kształcenia w dostosowaniu do potrzeb różnych grup studentów można uznać za wystarczające, choć zasadne byłoby lepsze wyeksponowanie możliwości indywidualizacji stosowanych metod dydaktycznych w stosunku do osób niepełnosprawnych.

System zaliczania praktyk nie zapewnia weryfikacji realizacji zakładanych efektów kształcenia szczególnie w stosunku do osób, którym praktyka jest zaliczana na podstawie zatrudnienia czy prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Tryb i warunki rekrutacja kandydatów na studia I stopnia umożliwiają ich dobór w oparciu o wiedzę i umiejętności pozwalające na osiąganie określonych dla kierunku efektów kształcenia. W przypadku kryteriów rekrutacji na studia II stopnia występują uchybienia. Odnosnie zasad naboru kandydatów na stacjonarne studia II należy wskazać, iż w sytuacji rezygnacji z przeprowadzania egzaminu pisemnego Uczelnia nie zapewnia weryfikacji posiadania przez kandydatów wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W przypadku przeprowadzania egzaminu także pojawiają się wątpliwości, czy sformułowanie jego celu jako: „sprawdzającego predyspozycje niezbędne do realizacji studiów drugiego stopnia” jest wystarczające. Nie obejmuje ono bowiem kluczowej weryfikacji posiadania przez kandydatów wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku przedsiębiorczość i finanse studia II stopnia. Kandydaci są przyjmowani na I rok studiów niestacjonarnych drugiego stopnia na podstawie konkursu dyplomów ukończenia studiów wyższych, przy czym komisja rekrutacyjna może podjąć decyzje o rezygnacji z konkursu dyplomów. Przyjęte zasady rekrutacji nie obejmują weryfikacji posiadania przez kandydatów wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Uczelnia przyjęła zasady odnoszące się do uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Dobre praktyki

Wskazanie instytucji i form współpracy z nimi przy realizacji szeregu przedmiotów należy uznać za dobrą praktykę dydaktyczną na kierunku o profilu praktycznym. Dobrą praktyką jest w szczególności indywidualne dostosowanie wsparcia realizacji poszczególnych przedmiotów dostosowane do ich specyfiki.

Zalecenia

Należy doprecyzować kalkulację liczby punktów ECTS przyporządkowanych zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

Na studiach II stopnia w programie kształcenia nieco bardziej można wyeksponować praktyczne przygotowania studentów do kierowania zespołem.

Zasadne jest doprecyzowanie procedury weryfikacji efektów kształcenia dla modułu praktyka zawodowa, także w stosunku do studentów, których inna aktywność może być uwzględniona w procesie zaliczania praktyki.

W odniesieniu do studiów II stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) Zaleca się doprecyzowanie kryteriów rekrutacji i/lub zasad wyrównawczego kształtowania wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w przypadku kandydatów tego wymagających.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

W Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach wprowadzono model zarządzania jakością kształcenia, który obejmuje różne obszary związane z jakością kształcenia, w tym m. in. z:

- organizacją i przebiegiem procesu kształcenia, w tym zajęć dydaktycznych oraz
- systemem obiegu i udostępnia informacji.

Model ten określa zadania dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz procedury, poprzez które realizuje się przyjęte zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor. Dla realizacji zadań wynikających z Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości została powołana Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, Senacka Komisja ds. Edukacji, Koordynator ds. Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, Dział Doskonalenia Jakości Kształcenia, a na poziomie Wydziału – Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Do monitorowania jakości kształcenia wykorzystywane są następujące narzędzia:

- *ankieta studenta dotycząca oceny zajęć dydaktycznych;*
- *ankieta studenta dotycząca oceny pracy Dziekanatu;*
- *wydziałowa ocena funkcjonowania Dziekanatu;*
- *ankieta dla studentów kończących studia;*
- *protokół hospitacji zajęć dydaktycznych;*
- *sprawozdanie Dziekana z realizacji efektów kształcenia wraz ze studencką ankietą oceny efektów kształcenia.*

Kluczowe procedury zadań objętych tym systemem dotyczące programu kształcenia opracowane na Wydziale Ekonomii to:

- *procedura opracowania i modyfikacji programów studiów,*

- *procedura sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia*
- *procedura wyboru specjalności, przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowego,*
- *wytyczne dotyczące zasad dyplomowania oraz*
- *procedura realizacji praktyk zawodowych.*

Ich wdrożenie pozwala na usprawnianie procesu dydaktycznego. Określono w nich szczegółowe cele kształcenia uwzględniające specyfikę Wydziału Ekonomii, zakres i opis zakładanych efektów kształcenia, udział w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowym przeglądzie programu kształcenia interesariuszy zarówno wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów), jak i zewnętrznych (pracodawcy, absolwenci), a także sposoby dokumentowania wyników monitorowania i przeglądów programów kształcenia i ich wykorzystanie w procesie naprawy lub doskonaleniu oraz sposoby udostępniania raportów z tych przeglądów interesariuszom.

Wydział Ekonomii wprowadził rozwiązania systemowe polegające na stałej analizie i weryfikacji procesu kształcenia. Wdrożył system zapewnienia jakości kształcenia oraz monitoruje i przeprowadza na bieżąco weryfikację efektów. Podejmowane są również działania nieformalne w tym zakresie ze strony władz Wydziału wpływające m. in. na podnoszenie skuteczności funkcjonowania systemu.

Zgodnie z przyjętymi zasadami, efekty kształcenia są weryfikowane w trakcie zajęć dydaktycznych i podczas egzaminów semestralnych. Proces weryfikacji obejmuje wszystkie rodzaje efektów kształcenia. Prace etapowe obejmują prace projektowe, analizę studiów przypadków, aktywność w dyskusjach, zaliczenia w formie pisemnej z zastosowaniem różnego rodzaju pytań. Weryfikacja efektów kształcenia uzyskanych na praktykach zawodowych odbywa się na poziomie uczelni i pracodawcy. Weryfikacja efektów kształcenia osiąganych na zakończenie procesu kształcenia jest prowadzona jest zgodnie z kartą opisu przedmiotu z seminarium poprzez ocenę pracy dyplomowej oraz ocenę egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy ma charakter otwarty, w którym równolegle uczestniczą 3 studenci.

Ocena osiągnięcia efektów kształcenia dla przedmiotów prowadzonych w ramach kierunku *przedsiębiorczość i finanse* prowadzona jest także poprzez:

- ankietę oceny efektów kształcenia, w której studenci w odniesieniu do realizowanych przedmiotów w skali trójstopniowej oceniają stopień realizacji efektów kształcenia,
- ewaluację kształcenia poprzez monitorowanie zajęć dydaktycznych (hospitacje zajęć dydaktycznych, ankietyzacja studenta dotycząca oceny zajęć dydaktycznych, ankietyzacja studenta dotycząca oceny pracy Dziekanatu).

Formułowanie oraz doskonalenie programów i efektów kształcenia odbywa się na szczeblu Katedr sprawujących opiekę nad poszczególnymi kierunkami studiów oraz na szczeblu Wydziału - w ramach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Na szczeblu Katedr formułowanie i doskonalenie efektów kształcenia odbywa się z udziałem Kierowników Katedr sprawujących opiekę nad kierunkami oraz pracowników naukowo-dydaktycznych tych Katedr, a także pozostałych pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego danego kierunku oraz ekspertów zewnętrznych realizujących proces dydaktyczny. Wszystkie propozycje zmian są opiniowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą. Studenci, jako członkowie ciał opiniotawczo-doradczych, poza możliwością bezpośredniego zgłaszania propozycji zmian, mogą także wnioskować o wprowadzenie zmian formułując wnioski kierowane do Dziekana Wydziału.

Poza interesariuszami wewnętrznymi znaczącą rolę w formułowaniu i ocenie treści programowych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy odgrywa Rada Programowa, w skład której wchodzi przedstawiciele sektora przedsiębiorstw. Głównym zadaniem Rady Programowej jest nawiązanie ścisłej współpracy środowiska nauki i praktyki gospodarczej. Jednym z obszarów współpracy jest dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynku

pracy. Sugestie członków Rady Programowej wykorzystywane są również w określaniu tematyki prac dyplomowych, a także organizacji praktyk studenckich.

Interesariusze wewnętrzni są członkami Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Wydziału, natomiast przedstawiciele pracodawców zasiadają w Radzie Programowej oraz na poziomie Uczelni w Konwencie Uczelni.

Jak poinformowano w czasie wizytacji działania doskonalące jakość kształcenia uwzględniające zarówno opinie interesariuszy zewnętrznych, jak i wewnętrznych, podjęte przez Władze Wydziału to:

1. Na wniosek nauczycieli akademickich dokonano zmian dotyczących m. in.:
 - sekwencji realizacji poszczególnych przedmiotów, np. poprzez zmianę kolejności realizacji przedmiotów, tj. przesunięto realizację zajęć z zakresu Ekonomii społecznej
 - analizy komplementarności treści programowych pomiędzy pierwszym i drugim stopniem studiów, przede wszystkim w zakresie przedmiotów związanych z obszarem finansów, np. Finanse przedsiębiorstw a Controlling
 - wprowadzania nowych przedmiotów do wyboru, np. Ekonomia rozwoju, ekonomia sportu, aktywność zawodowa studentów i absolwentów (I stopień); Etykieta i zachowanie w biznesie, Rynek Forex (II stopień);
 - zmian przedmiotów dotychczas nauczanych, np. likwidacja przedmiotu Zarządzanie firmą
 - zmian w zakresie formy odbywania zajęć, w tym zwłaszcza w zakresie realizacji zajęć o charakterze praktycznym; np. Zarządzanie projektem; Zarządzanie projektem inwestycyjnym.
 - modyfikacji treści nauczanego przedmiotów, np. Biznesplan; Podstawy przedsiębiorczości
 - wymiaru godzin zajęć z przedmiotu Ekonomia społeczna.
2. Na wniosek pracowników prowadzących seminarium dyplomowe oraz studentów, Dziekan może wyrazić zgodę na przygotowywanie prac dyplomowych w języku obcym;
3. Na wniosek studentów dostosowano godziny pracy Dziekanatu do potrzeb absolwentów, tj. wprowadzono dodatkowo dyżury w sobotę dla absolwentów.
4. Prowadzenie zajęć fakultatywnych w postaci *wykładów dziekańskich* i *warsztatów* przez członków Rady Programowej, a także osoby pracujące w podmiotach otoczenia społeczno-gospodarczego. Są to osoby z doświadczeniem praktycznym, a zaletą prowadzonych wykładów jest przede wszystkim bezpośredni kontakt prowadzących z realnymi problemami biznesowymi. Uczestnictwo w wykładach umożliwia zdobycie doświadczenia przydatnego przy ubieganiu się o praktyki, staże czy pracę, a także poszerza wiedzę teoretyczną.

W ramach tych inicjatyw realizowane były m.in. takie zajęcia jak:

- cykl *wykładów dziekańskich* (5 wykładów dziekańskich);
 - szkolenia z zakresu Design Thinking, jako nowoczesnej metody twórczego rozwiązywania pomysłów (ostatni cykl Design Thinking Week 2017 – 9 i 10 maja 2017 roku);
 - Akademia Controllingu – cykl warsztatów organizowanych przez firmę CONSORG S.A.;
 - warsztaty z zakresu wykorzystania Excela w pracy instytucji finansowej oraz
 - liczne warsztaty realizowane przez Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami oraz organizacje studenckie i koła naukowe.
5. Podjęcie, z inicjatywy interesariuszy zewnętrznych, przez Dziekana Wydziału (za zgodą władz Uczelni) stałej współpracy np. ze szkołami ponadgimnazjalnymi) na mocy

podpisanych umów), co umożliwia dopasowanie oferty dydaktycznej oraz promowanie kierunku wśród potencjalnych kandydatów na studia;

6. Oferowanie miejsc praktyk dla studentów i możliwości realizacji projektów praktycznych, przy wsparciu Rady Programowej oraz szerokiego grona interesariuszy zewnętrznych, m.in.: przedsiębiorstwach z sektora MSP, np. firmy z Bytomskiej Izby Przemysłowo-Handlowej; firma CONSORG S.A.; firma SWIFT, firma Queris Sp. z o.o.

Biorąc powyższe pod uwagę można, stwierdzić, iż przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są członkami wszystkich ciał odpowiedzialnych za podejmowania kluczowych decyzji dla projektowania, monitorowania i realizacji programów i efektów kształcenia.

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiąganie zakładanych w programie efektów kształcenia odbywa się na każdym etapie kształcenia, począwszy od zajęć dydaktycznych, poprzez praktyki zawodowe, na procesie dyplomowania kończąc. W tym celu opracowane zostały zasady przygotowania i obrony prac dyplomowych (*Regulamin studiów, Wytyczne dotyczące zasad dyplomowania*). Obowiązujące na egzaminie dyplomowym zagadnienia odpowiadają założonym efektom kształcenia. Procesem monitorowania efektów kształcenia objęte są również praktyki studenckie, dla których opracowano *Regulamin krajowych praktyk studenckich* oraz wdrożono procedurę realizacji tych praktyk.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest ściśle związane z metodami i formami kształcenia. Biorąc pod uwagę doświadczenie dydaktyczne pracowników, Władze Wydziału pozostawiają swobodę wyboru tych metod i form prowadzącym zajęcia.

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągania zakładanych efektów pozwala na dokonanie oceny aktualności zakładanych efektów kształcenia, w tym m. in. na ich zgodności z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy, oceny stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oceny programu studiów, stosownych form kształcenia i metod ich weryfikacji i oceniania, a także ocenę nakładu pracy własnej studenta, materiałów dydaktycznych oraz infrastruktury dydaktycznej. Analiza wyników egzaminów (semestralna struktura ocen każdego kierunku, w tym roku studiów i przedmiotów), oceny prac etapowych, dyplomowych, praktyk, a także semestralna analiza odsiewu studentów, semestralna analiza oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych dokonywana przez studentów stanowi materiał analityczny dla Władz Wydziału Ekonomii. Materiał ten pozwala Władzom Wydziału na podjęcie skutecznych działań o charakterze doskonalącym lub - w zależności od stwierdzonych uchybień - naprawczym.

Jak poinformowano Zespół oceniający działania doskonalące jakość kształcenia będące wynikiem monitorowania oraz okresowego przeglądu programów kształcenia, uwzględniające opinie Interesariuszy wewnętrznych, to m. in.:

1. Stały przegląd kart przedmiotów (przed rozpoczęciem każdego cyklu kształcenia pracownicy zobowiązani są do weryfikacji kart opisu przedmiotu pod względem aktualności);
2. Systematyczna ocena jakości kształcenia w oparciu o ankiety ewaluacyjne studentów (semestralna ocena zajęć dydaktycznych prowadzona Dział Doskonalenia Jakości Kształcenia);
3. Cykliczna hospitacja zajęć pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne przez przełożonych;
4. Stałe objęcie wszystkich prac dyplomowych kontrolą antyplagiatową;
5. Stałe monitorowanie terminowego rozpoczynania zajęć oraz odbywania konsultacji przez wykładowców oraz monitorowanie realizacji zajęć przeniesionych (z uzasadnionego

powodu) na inny termin (Zarządzenie Rektora w sprawie zasad odbywania zajęć dydaktycznych i konsultacji w przypadku nieobecności);

6. Stałe monitorowanie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej (monitorowania dostępności niezbędnego oprogramowania przez Centrum Informatyczne);
7. Przeprowadzanie i analiza ankiet służących badaniu Absolwentów (zamieszczona na stronie Biura Współpracy z Gospodarką i Absolwentami i analizowana systematycznie); W kwestionariuszu pytania dotyczą m. in.: oceny stopnia zadowolenia z programu studiów, jakości prowadzenia zajęć, poziomu nauczania; możliwości kontaktów z otoczeniem gospodarczym; przygotowania do poruszania się po rynku pracy i kariery zawodowe. W przypadku pracowników uzyskujących niezadowolające oceny ewaluacyjne podejmowane są działania o charakterze interwencyjnym przez Kierowników Katedr oraz Dziekana.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż rekonstrukcja zmian doskonalących programy kształcenia odbywa się cyklicznie na wniosek zarówno interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Zdecydowana większość proponowanych zmian jest uwzględniana i monitorowana, a ich efekty weryfikowane na bieżąco, co potwierdziły przedstawione w czasie wizytacji protokoły z posiedzeń organów Wydziału Ekonomii.

Jak poinformowano Zespół oceniający w czasie wizytacji na podstawie prowadzonego monitorowania i przeglądów programów kształcenia oraz sposobów ich realizacji na kierunku *przedsiębiorczość i finanse* przedstawiono następujące wnioski i zalecenia, a także działania doskonalące jakość kształcenia:

Badany obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądów, badań oraz rozmów z interesariuszami	Działania doskonalące
Opracowanie/ doskonalenie programu kształcenia	Potrzeba zwiększenia liczby godzin praktyk studenckich po pierwszym roku funkcjonowania kierunku ze względu na zmianę przepisów prawnych	Wprowadzono po konsultacjach z Radą Programową jedną 3 miesięczną praktykę zawodową, co pozwala na nawiązanie bliższej współpracy studentów ze środowiskiem biznesowym
	Potrzeba zwiększenia udziału realizowanych przedmiotów z wykorzystaniem narzędzi informatycznych (studenci)	Wprowadzenie obowiązku realizacji w większym udziale zajęć ćwiczeniowych z użyciem narzędzi informatycznych z przedmiotów: Kadry/płace, Zarządzanie projektem, Controlling.
	Potrzeba większego umiędzynarodowienia kierunku; doskonalenie kierunku na podstawie doświadczeń międzynarodowych	Wprowadzenie od roku akademickiego 2017/2018 obowiązkowego wyboru jednego przedmiotu fakultatywnego realizowanego w języku obcym w ramach studiów I i II stopnia; udział pracowników w wyjazdach zagranicznych oraz udział Prodziekana ds. Edukacji w Radzie Programowej uczelni zagranicznej
	Problemy ze znalezieniem firm do realizacji projektów o charakterze praktycznym (studenci, Prodziekan ds. Edukacji)	Zorganizowanie szerszej listy firm wspierających kierunek, który zaoferowały przyjęcie studentów; np. firmy z Bytomskiej Izby Przemysłowo-Handlowej; firma CONSORG S.A.; firma SWIFT, firma Queris Sp. z o.o. Rozszerzenie nauczania języka obcego z

	----- Potrzeba podniesienia kompetencji językowych studentów (studenci, władze Uczelni) -----	trzy- na czterosemestralny od roku akademickiego 2018/2019
Monitorowanie procesu kształcenia	Stwierdzenie zbyt dużej liczebności grup ćwiczeniowych (nauczyciele akademicy). ----- Uchybienia formalne w sporządzeniu kart opisów przedmiotów (Prodziekan ds. Edukacji) ----- Uchybienia związane z odbywaniem konsultacji pracowników (władze Uczelni, władze Wydziału) i punktualności odbywanych zajęć ----- Brak w pełni zintegrowanego systemu zarządzania i promocji kierunków studiów na poziomie uczelni (władze Uczelni) -----	Na większości kierunków zmniejszono liczbę studentów w grupach ćwiczeniowych do 25 osób. ----- Przegląd kart opisów przedmiotów i wprowadzenie niezbędnych modyfikacji przez osoby odpowiedzialne za karty przedmiotów. ----- Wprowadzenie zasad ustalenia i realizacji konsultacji przez pracowników oraz zasad wykonania zajęć dydaktycznych i konsultacji w przypadku nieobecności. Elektroniczny system monitorujący wykorzystanie sal dydaktycznych ----- Wprowadzono system zarządzania kierunkami określający sposób powoływania, role i zadania kuratorów i menedżerów kierunku (Uchwała 23/2017/2018)
Monitorowanie kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich	Potrzeba rozwoju kompetencji innowacyjnego prowadzenia zajęć dydaktycznych, poprzez zastosowanie nowoczesnych metod i narzędzi pracy (pracownicy, studenci) ----- Potrzeba realizacji zajęć w sposób praktyczny (władze Wydziału, Kurator Kierunku) -----	Udział pracowników między w różnych formach doskonalenia kompetencji, m.in.: w warsztatach: z zakresu programów Excel, Statistica; językowych ----- Zaangażowanie ekspertów zewnętrznych do realizacji zajęć z zakresu: Podstaw samodzielnego księgowania, Controllingu i Montażu finansowego; bieżące korygowanie obsady zajęć dydaktycznych przez Prodziekana ds. Edukacji oraz do wizyt eksperckich w trakcie realizacji procesu dydaktycznego
Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia	Potrzeba zmodyfikowania karty oceny pracy dyplomowej (władze uczelni) ----- Badanie realizacji/osiągania przez studentów zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia w zakresie realizowanych przedmiotów (Dziekan, interesariusze wewnętrzni). ----- Potrzeba większej spójności tematyki prac dyplomowych ze specyfiką kierunku (władze Wydziału) -----	Opracowano i wdrożono nową kartę oceny pracy dyplomowej ----- Coroczna ocena realizacji zakładanych efektów kształcenia na Wydziale na podstawie Sprawozdania Dziekana z realizacji efektów kształcenia ----- Od roku akademickiego 2017/2018 wprowadzono zapisy na seminaria do promotorów przyporządkowanych stricte do jednego kierunku studiów

Na podstawie analizy przeprowadzonej podczas wizytacji można stwierdzić, że działania doskonalące programy i proces kształcenia na Wydziale, w tym na kierunku *przedsiębiorczość i finanse* sprzyjają zapewnianiu warunków stałego podnoszenia jakości kształcenia i kreowaniu wysokiej jakości kształcenia akademickiego. Wiele z realizowanych zadań doskonalących ma charakter stałych praktyk realizowanych w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału Ekonomii przez wyznaczone do tego „odgórnie” podmioty projakościowe, tj. wydziałową Komisję ds. Kształcenia oraz Komisję Programową. Część z zadań udoskonalających programy i jakość kształcenia na akredytowanym kierunku odbywa się zaś na bieżąco „oddolnie”, tj. na poziomie samych zajęć (udoskonalenie treści i jakości zajęć przez nauczycieli akademickich i na wniosek studentów), a także Katedr (modyfikacja programu specjalności).

Uczelnia monitoruje losy absolwentów w celu doskonalenia kierunków studiów i programów kształcenia głównie poprzez badania ankietowe, które odbywają się rok, 3 lata i 5 lat po zakończeniu studiów. Pytania dotyczą aktywności zawodowej absolwenta w trakcie i po zakończeniu studiów, stopnia satysfakcji z programu i warunków studiowania czy też oceny trafności wyboru kierunku studiów. Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami przygotowuje corocznie raport z monitorowania karier zawodowych absolwentów. Zespół Oceniający PKA uważa, że zestaw pytań ujęty w ankiecie nie w pełni pozwala na ocenę wpływu programu kształcenia na drogę zawodową absolwenta, a w konsekwencji na doskonalenie oferty edukacyjnej. Analiza wyników badania jest utrudniona głównie ze względu na brak podziału wyników dla poszczególnych kierunków.

W proces oceny i doskonalenia programu studiów aktywnie włączani są studenci kierunku, przede wszystkim przez przedstawicieli w Komisjach Jakości Kształcenia. Przedstawiciele studentów odpowiadają za opiniowanie programów studiów, bieżące zgłaszanie uwag i aspektów wymagających doskonalenia oraz problemów studenckich związanych z realizacją procesu kształcenia.

Kierunek studiów *Przedsiębiorczość i finanse* na profilu praktycznym jest prowadzony od niedawna, dlatego nie przygotowywano jeszcze znaczących zmian w programie studiów. Jako przykłady zmian wskazano: wprowadzenie obligatoryjnego wyboru jednego przedmiotu prowadzonego w języku obcym na każdym stopniu studiów, ograniczenie liczby godzin dydaktycznych w programach studiów niestacjonarnych, likwidacja zajęć z wychowania fizycznego na studiach niestacjonarnych, likwidacja zajęć z języka obcego na studiach drugiego stopnia kosztem przedmiotu prowadzonego w języku obcym, zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych, a także modyfikacje treści w ramach poszczególnych przedmiotów po konsultacjach ze studentami. Studenci kierunku pozytywnie ocenili niedawno przeprowadzone zmiany, w szczególności pomysł zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych na I stopniu studiów. Poinformowali, że mogą też zgłaszać uwagi dotyczące programu studiów bezpośrednio do Władz Wydziału, a ich sugestie zazwyczaj są poddawane dalszym dyskusjom.

Jednostka w celu pozyskania opinii studentów służących doskonaleniu jakości kształcenia prowadzi badania ankietowe dotyczące oceny prowadzącego przedmiot, samooceny osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ramach przedmiotu oraz obsługi administracyjnej w dziekanacie. Z przeprowadzanych badań przygotowywane są obszernie raporty zawierające analizę najlepiej ocenianych prowadzących, szczegółowe wyniki poszczególnych pytań oraz zbiór odpowiedzi na pytania otwarte. Studenci obecni na spotkaniu przyznali, że wypełniali kwestionariusze ankiet. Nie są jednak informowani o wynikach ankietyzacji ani podejmowanych działaniach naprawczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, wyniki ankietyzacji nie są też publikowane na stronie internetowej Wydziału, co może w przyszłości powodować brak zainteresowania udziałem w badaniach ankietowych.

Na podstawie powyższych przesłanek można stwierdzić, że proces doskonalenia programów i procesu kształcenia na kierunku *Ekonomika* Wydziału Ekonomii ma charakter kompleksowy. W jego realizację zaangażowani są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni,

3.2.

Wydział Ekonomii zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów.

Wszystkie aktualne uchwały Senatu i oraz inne regulacje prawne (Statut, Regulaminy, Zarządzenia Rektora) są publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego. Kandydaci na studia, w tym także kandydaci na kierunek *przedsiębiorczość i finanse* mają możliwość zapoznania się z aktualnymi informacjami na temat warunków rekrutacji na stronie internetowej Uniwersytetu, w zakładce *kandydaci/zasady rekrutacji/terminarz rekrutacji*.

Według informacji uzyskanej i zweryfikowanej podczas wizytacji aktualne programy kształcenia dla kierunku *przedsiębiorczość i finanse* są również dostępne zarówno dla studentów, jak i kandydatów, bez konieczności logowania się na stronie internetowej Uniwersytetu w zakładce – *studenci/programy studiów*. Dodatkowo utworzono stronę internetową w domenie Uniwersytetu poświęconą zagadnieniom Krajowych Ram Kwalifikacji/Polskiej Rama Kwalifikacji i efektom kształcenia z otwartym dostępem (<http://krk.ue.katowice.pl>). Informacje dotyczące procedury uznawania efektów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym są dostępne w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach i opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Uczelni w zakładce – *studenci/regulamin studiów*.

Informacje o charakterze regulaminowym na temat pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego są dostępne dla wszystkich zainteresowanych w rozdziale V Regulaminu Studiów i opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Uczelni w zakładce – *studenci/regulamin studiów*. Zasady dyplomowania są publikowane na stronie internetowej Wydziału w zakładce – *studia stacjonarne i niestacjonarne/obrony prac*.

Natomiast informacje dotyczące zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się są dostępne na stronie Wydziału Ekonomii. Funkcjonuje również podstrona internetowa Uczelni zawierająca wszystkie informacje dotyczące potwierdzania efektów uczenia się. Szczegółową organizację potwierdzania efektów uczenia się dla danego poziomu kształcenia określa Rada Wydziału i podaje do wiadomości publicznej, nie później niż do końca lutego roku akademickiego poprzedzającego rok przyjęcia na studia. Informacje te są aktualizowane i dostępne na stronie internetowej.

Oceny publicznego dostępu do informacji istotnych dla kierunku dokonuje w trybie ciągłym Kurator Kierunku za pomocą analizy sygnałów docierających od studentów, pracowników i osób spoza Uniwersytetu Ekonomicznego (np. kandydatów, instytucji publicznych, firm) i proponowania stosownych rozwiązań. Kurator Kierunku jest w kontakcie z Prodziekanem Wydziału ds. Edukacji, do którego z racji zakresu obowiązków również napływają sygnały związane z dostępem do informacji dotyczących funkcjonowania kierunku.

Przykładem działania doskonalącego dostęp do informacji o Uniwersytecie i kierunku *przedsiębiorczość i finanse* są podejmowane następujące działania:

- na bieżąco aktualizowana strona internetowa, będąca podstawą budowania wizerunku i komunikacji na linii student-uczelnia. W zakładkach m.in. Uczelnia, Studenci, Polecamy czy Kalendarz ukazują się aktualne informacje dotyczące tego co dzieje się na uczelni (informacje te są pogrupowane i oznaczone odpowiednim kolorem w zależności od charakteru wydarzenia – konferencje, konferencje naukowe, wydarzenia dla kandydatów,

wydarzenia ogólnouczelniane, wydarzenia studenckie oraz wykłady). Uczelnia jest także aktywna w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube, Twitter, Vkontakte RU).

- funkcjonuje Elektroniczny Biuletyn Uczelniany, czyli newsletter, który dociera do skrzynek e-mailowych całej społeczności akademickiej raz w tygodniu. Przedstawia on najważniejsze bieżące wydarzenia z życia Uczelni.
- Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach udostępnił dotychczas trzy aplikacje mobilne: UEKatGuide, Alumni UE Katowice oraz myUE. Wśród studentów największą popularnością cieszy się aplikacja UEKatGuide, która została stworzona dla mobilnych kandydatów i studentów. Aplikacja umożliwia szybki dostęp do: planów zajęć, konsultacji wykładowców, ogłoszeń z dziekanatów o odwołanych zajęciach czy najważniejszych wydarzeń na uczelni.
- Dodatkowo dla studentów pierwszych lat i kandydatów przygotowano szereg udogodnień takich, jak: mapa kampusu z oznaczeniem budynków i parkingów, przewodnik po Śląsku, czy dojazd do Katowic.

Prowadzący zajęcia są zobligowani do odbywania regularnych konsultacji w łącznym wymiarze nie mniejszym niż 2 godz. dydaktyczne tygodniowo - dla studiów stacjonarnych w tygodniu; niestacjonarnych w soboty i niedziele, w tygodniu w godz. popołudniowych. Terminy konsultacji publikowane są na stronie internetowej oraz w gablotach. Nauczyciele korzystają z poczty e-mail (ujednolicone adresy: imie.nazwisko@ – publikowane na stronie internetowej). Dostęp do planów zajęć jest możliwy poprzez stronę internetową i aplikacje mobilne. W ramach kultury organizacyjnej jednostki obserwuje się zjawisko wykorzystywania różnych narzędzi internetowych w kształtowaniu bieżących relacji między wykładowcami a studentami. Ponadto, warunki techniczne i infrastruktura, którymi dysponuje Uczelnia powodują, że na ocenianym kierunku wykorzystywana jest uczelniana platforma e-learningowa Moodle. Zwykle daje ona sposobność zamieszczenia w opracowanych kursach wykładów, zadań, testów oraz udostępniania ich wybranej grupie docelowej. Efekty swojej pracy studenci mogą na bieżąco śledzić za pomocą portalu Wirtualna Uczelnia, która umożliwia wirtualny dostęp do informacji dziekanatowych, w tym aktualne i historyczne oceny z zaliczeń i egzaminów z poszczególnych przedmiotów.

W opinii studentów informacje dostępne na stronie internetowej są kompletne i aktualne, a w razie potrzeby bez trudności mogą znaleźć niezbędne informacje. Uczelnia i Wydział zapewniają dostęp do kompleksowych i aktualnych informacji, poprzez stronę internetową, system dziekanatowy oraz profil w serwisie Facebook. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin odpłatności za studia, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o domach studenckich, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Ekonomii określił i wdrożył zasady (procedury) projektowania i zatwierdzania programów kształcenia. Prowadzi na kierunku *przedsiębiorczość i finanse* monitorowanie i okresowe (semestralne) przeglądy programów kształcenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych (studentów i nauczycieli akademickich) i zewnętrznych. Systematyczna analiza tego procesu oraz systematyczna ocena osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia prowadzi do podejmowania działań doskonalących jakość kształcenia na ocenianym kierunku, również z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy.

Zapewnia również pełny publiczny dostęp do pełnych i aktualnych informacji o programach kształcenia oraz bieżącej realizacji procesu kształcenia, tj. zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach dotyczących toku studiów dla wszystkich grup interesariuszy. Zapewnia również dostęp do warunków rekrutacji dla kandydatów na studia.

Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Wskazane jest uzupełnienie w stosowanych dotychczas procedurach sposobu badania skuteczności procedur postępowania związanych z monitorowaniem oraz okresowym przeglądem programów kształcenia, w szczególności w zakresie prac dyplomowych i przejściowych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2.Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzi 115 osób, w tym 42 samodzielnych nauczycieli akademickich. Najliczniejsza jest grupa osób ze stopniami doktora, lecz dość liczna jest też grupa magistrów, w tym 2 osoby stale pracujące w praktyce gospodarczej. Większość osób ze stopniami naukowymi ma je z dyscypliny ekonomia, niektórzy z nauk o zarządzaniu, lecz przegląd dorobków naukowych wskazuje, że reprezentowane są w tej grupie także inne dyscypliny, w tym. finanse, prawo, matematyka, a także subdyscypliny, jak marketing, statystyka i ekonometria, informatyka ekonomiczna, rachunkowość. Ponadto zajęcia prowadzą lektorzy języków obcych i instruktorzy wychowania fizycznego. 47 osób ma doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelniami, powiązane z treściami programowymi kierunku. Jest to zespół wystarczająco liczny i o kwalifikacjach odpowiednich, w tym wystarczająco różnorodnych, by umożliwić zaplanowanie poprawnej obsady zajęć. Wszyscy mają dobre kwalifikacje dydaktyczne i mają możliwość ich doskonalenia. Osoby wykorzystujące platformę kształcenia na odległość przeszły odpowiednie szkolenia.

Wydział na kierunku praktycznym zapewnia szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zajęcia te odbywają się w formie wykładów, ćwiczeń, praktyk oraz laboratoriów i w części prowadzone są przez pracowników dydaktycznych posiadających doświadczenie zawodowe w dziedzinie prowadzonych zajęć zdobyte poza uczelnią. Udział praktyków wśród nauczycieli akademickich na tym profilu jest wysoki, jednakże w niektórych przypadkach doświadczenie to wynika z pracy/współpracy z otoczeniem gospodarczym sprzed ponad 5, a nawet 10 lat, co w związku z faktem bardzo dynamicznych zmian na rynku stawia pod znakiem zapytania ich praktyczne odniesienie w stosunku do aktualnej rzeczywistości gospodarczej. Wskazaniem byłoby poszerzenie grona kadry naukowo-dydaktycznej o praktyków posiadających jak najbardziej aktualną wiedzę i doświadczenie w poszczególnych modułach praktycznych realizowanych w ramach zajęć na uczelni.

Studenci zgodnie potwierdzili, że podczas zajęć nauczyciele akademicki bardzo często odnoszą wykładaną materię do praktyki i wskazują sposób wykorzystania prezentowanej wiedzy w pracy zawodowej. Podnieśli równocześnie, że liczba wizyt studyjnych oraz odniesień wykładanej materii do rzeczywistości gospodarczej uzależniona jest od wykładowców prowadzących zajęcia z tego samego przedmiotu. Ćwiczenia w ramach tego samego modułu zajęć realizowane były w różnoraki sposób.

Zespół oceniający wskazuje na rozważenie wprowadzenia na kierunku praktycznym odrębnego arkusza oceny okresowej pracownika naukowo-dydaktycznego, w którym oprócz oceny kompetencji i osiągnięć w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej wzięte pod uwagę mogłyby zostać również osiągnięcia w zakresie praktycznym – współpraca lub udział w otoczeniu gospodarczym.

Do minimum kadrowego zgłoszono 18 osób na studia I stopnia (9 samodzielnych nauczycieli akademickich i 9 doktorów), z tego grona na studia II stopnia zgłoszono 15 osób (8 samodzielnych nauczycieli akademickich i 8 doktorów). Każda z tych osób ma dorobek naukowy z ekonomii lub z nauk o zarządzaniu, a więc z dyscyplin, na których oparto koncepcję kierunku. Większość ma też przydatne dla kierunku doświadczenie zawodowe. Wymóg minimum kadrowego jest więc spełniony dla obu stopni studiów. Relacja liczby osób zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów wynosi 1:25, a więc jest poprawna.

4.2.

Zajęcia dydaktyczne powierza się osobom o odpowiednich kwalifikacjach, w tym zwłaszcza prowadzącym badania naukowe zbieżne z treściami programowymi. Nie dostrzeżono przypadków obsady zajęć wyraźnie niepoprawnej pod tym względem. Także zajęcia kształcące praktyczne umiejętności zawodowe są w większości prowadzone przez osoby z odpowiednim doświadczeniem zawodowym. Zajęcia takie prowadzi 54 osoby, w tym ponad 40 ma stosowne doświadczenie zawodowe, choć w wielu przypadkach jest to doświadczenie z pracy w charakterze doradcy, pracy przy realizacji projektów czy podobnej niestalej, a nie z dającej bardziej kompleksowe doświadczenie etatowej pracy zawodowej.

4.3.

Polityka kadrowa jest zorientowana na długofalowe budowanie silnego zespołu akademickiego, w tym ograniczanie zagrożenia luką pokoleniową. Pozostaje oczywiście także pod wpływem ograniczeń wynikających z zasad finansowania szkół wyższych, co oznacza w niektórych przypadkach utratę kadr bardzo doświadczonych i o dużych osiągnięciach naukowych. Niemniej jednak nabór nauczycieli akademickich odbywa się na zasadach konkursu, w którym wiodące znaczenie mają oraz kompetencje dydaktyczne. Nauczyciele akademicki podlegają okresowym ocenom, w których także najważniejsze są kryteria osiągnięć naukowych i dydaktycznych. Są przy tym uwzględniane wyniki ankiet studenckich oceniających jakość zajęć. Nauczyciele akademicki korzystają z wieloaspektowego wsparcia tak pod postacią opieki merytorycznej ze strony bardziej doświadczonych nauczycieli akademickich, możliwości wykorzystywania bardzo dobrych warunków dostępu do zasobów bibliotecznych i oprogramowania, możliwości publikowania w wydawnictwach uczelnianych, dobrych warunków lokalowych itd., a także wsparcia finansowego na pokrycie kosztów badań i publikacji, w ramach którego oryginalnym rozwiązaniem są „granty rektorskie” służące finansowaniu ambitnych przedsięwzięć naukowych.

Na ocenianym kierunku przeprowadza się co semestr badania ankietowe prowadzących zajęcia, przeprowadzane w formie papierowej przed zakończeniem semestru. Studenci mogą ocenić w jakim stopniu prowadzący prowadził przedmiot w sposób interesujący, przekazywał treści przedmiotu w sposób zrozumiały, odwoływał się do przykładów z praktyki gospodarczej, udostępniał lub wskazywał użyteczne materiały dydaktyczne, prowadził zajęcia zgodnie z

planem zajęć, rozpoczynał i kończył zajęcia punktualnie, realizował treści przedmiotu zgodnie z sylabusem, zachęcał studentów do dyskusji, myślenia i zadawania pytań, motywował do samodzielnego studiowania, określił jasno wymagania wobec studentów, był dostępny dla studentów na konsultacjach, przeprowadził zajęcia w taki sposób, że można je polecić innym studentom, był życzliwy i taktowny wobec studentów. Studenci oceniają też satysfakcję z poziomu merytorycznego zajęć oraz w ramach pytań otwartych wskazują silne i słabe strony zajęć oraz przekazują sugestie i dodatkowe uwagi.

Z przeprowadzanych badań ankietowych przygotowywane są coroczne raporty zawierające ranking najlepiej ocenianych prowadzących, szczegółowe wyniki ankietyzacji dla każdego prowadzącego oraz zebrane odpowiedzi na pytania otwarte udzielane przez studentów. Raporty ani wyniki ankietyzacji w skondensowanej formie nie są jednak udostępniane studentom kierunku, przez co nie mają oni wiedzy czy wypełniane przez nich kwestionariusze ankiet realnie służą doskonaleniu jakości kształcenia. Studenci w trakcie spotkania przyznali też, że nie zawsze mają możliwość oceny każdego prowadzącego, ponieważ badania ankietowe nie obejmują zwykle wszystkich grup zajęciowych, a jedynie reprezentatywną próbę losową. Studenci przyznali też, że w przypadku problemów z prowadzącymi zajęcia dydaktycznie mogą zgłaszać swoje uwagi bezpośrednio do Władz Wydziału, podali też przykłady, w których po zgłoszeniu podejmowane były rozmowy doskonalące z prowadzącymi.

Dodatkową formą nagradzania pracowników jest plebiscyt „Złote Pióro” organizowany przez Parlament Studencki UE. Studenci wybierają najlepszych prowadzących w kategoriach: Autorytet, Kawalarz, Praktyk, Przyjaciół studenta, Innowator. Wyniki plebiscytów wraz z sylwetkami zwycięzców prezentowane są na stronie internetowej Uczelni.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzi liczny zespół nauczycieli akademickich, wystarczająco różnorodny pod względem specjalności naukowych. Są to osoby o dobrych kwalifikacjach dydaktycznych. Wymóg posiadania minimum kadrowego jest spełniony ze znaczną nadwyżką. Jest w tym zespole duża grupa osób z doświadczeniem zawodowym odpowiednim ze względu na treści programowe kierunku, lecz większość z tych osób swe doświadczenie zdobywało poza pracą zawodową, np. jako doradcy. Obsada zajęć dydaktycznych nie wywołuje istotnych zastrzeżeń.

Dobre praktyki

„Granty rektorskie” jako instrument wspierania rozwoju naukowego.

Zalecenia

Zadbać o większy udział osób z doświadczeniem pochodzącym z pracy zawodowej w obsadzie zajęć kształcących umiejętności praktyczne, w pracach nad programami takich przedmiotów oraz nad tematyką prac dyplomowych.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uczelnia na etapie prac nad utworzeniem kierunku *Przedsiębiorczość i finanse* konsultowała to zagadnienie z otoczeniem gospodarczym czego przejawem były listy intencyjne wysłane do przedsiębiorców oraz samorządów gospodarczych. Pracodawcy zainteresowani współpracą już na tym etapie deklarowali swój udział w kształtowaniu kierunku poprzez oferty praktyk, udział w wykładach, organizację wizyt studyjnych, zajęć

dydaktycznych czy wsparcie merytoryczne w zakresie prowadzonych zajęć. Obecni na spotkaniu przedstawiciele otoczenia gospodarczego potwierdzili szerokie spektrum specjalności i rodzajów instytucji zaangażowanych we współpracę z kierunkiem zarówno poprzez udział w Radzie Programowej, jak i prowadzenie zajęć, wizyty studyjne, wspólne projektu badawcze czy konferencje. Wśród współpracujących obecnych na spotkaniu podczas wizytacji znaleźli między innymi przedstawiciele Izb Gospodarczych, sektora bankowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, NGO, małych i średnich przedsiębiorstw, korporacji jak i dużych firm produkcyjnych.

Do działań cząstkowych związanych z interesariuszami zewnętrznymi należą różnorodne formy uzyskiwania opinii w ramach istniejącego sformalizowanego systemu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym – Rada Programowa. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych zasiadają w Radzie Programowej dla kierunku (na 9 członków Rady 6 to przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych). Rada Programowa odbywa swoje posiedzenia raz do roku, w tym ostatnie w maju 2017 roku, którego przedmiotem były planowane zmiany programów studiów I i II stopnia związane z wdrożeniem wytycznych władz rektorskich.

Uzupełnieniem tych działań sformalizowanych są nieformalne kontakty pracodawców z pracownikami uczelni, o których zapewniali obecni na spotkaniu interesariusze zewnętrzni.

Współpraca jednostki prowadzącej oceniany kierunek z otoczeniem społeczno – gospodarczym jest intensywna i wielokierunkowa. Opiera się ona m.in. na działających w ramach Uczelni organach formalnych (Rada Programowa, której interesariusze zewnętrzni posiadają sześciu przedstawicieli) jak również wspólnych projektach badawczych, w których uczestniczą zarówno pracownicy naukowci, jak też studenci i doktoranci, stażach i praktykach studenckich.

Interesariusze zewnętrzni obecni na spotkaniu podczas wizytacji wskazywali, że od początku istnienia kierunku konsultują programy studiów, choć w głównej mierze odbywa się to nieformalnie. Interesariusze zewnętrzni zgłaszają uwagi i propozycje do programów w różny sposób, m.in. poprzez konferencje, ale głównie są to kontakty bezpośrednie i nieformalne, w oparciu o regularną współpracę na wielu płaszczyznach. Wśród pracodawców współpracujących z wydziałem są również jego absolwenci. Praktycy w dużej mierze mają swój wpływ na proces kształcenia poprzez zarówno prowadzenie zajęć, jak i wizyty studyjne na zajęciach prowadzonych przez kadrę naukową uczelni. Na wizyty takie udaje się również zapraszać przedstawicieli biznesu z innych krajów (wizyta przedstawiciela biznesu z Hiszpanii – od zatrudnienia do samozatrudnienia).

Dość szerokie i różnorodne grono interesariuszy zewnętrznych – zarówno pracodawców, przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu oraz absolwentów uczestniczy w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia w głównej mierze w sposób pośredni, poprzez m.in. opiniowanie programów studiów, organizację praktyk studenckich, czy współkształtowanie oferty studiów, czego przykładem może być kierunek Przedsiębiorczość i finanse. Jest to jednak udział realny i aktywny.

Związki Uczelni i prowadzącego oceniany kierunek Wydziału Ekonomii z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym głównie z pracodawcami zatrudniającymi absolwentów lub przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe, przedstawicielami organizacji i stowarzyszeń mają również charakter nieformalnych kontaktów. Udział tej grupy interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia, w tym także w procesie określania zakładanych efektów kształcenia, jest widoczny i istotny. Interesariusze zewnętrzni podnosili niejednokrotnie na spotkaniu, że współpraca ich z wydziałem oraz kierunkiem przynosi obopólne korzyści zarówno dla uczelni jak i dla strony biznesowej.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego obecni na spotkaniu podnosili również kwestię współpracy z uczelnią w zakresie kół naukowych i prowadzonych wspólnie z nimi konferencji i szkoleń (m.in. Akademia Controllingu).

Uczelnia dostrzega potrzebę zwiększenia integracji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Podjęto skuteczne działania mające na celu umożliwienie kształcenia studentów przy udziale pracodawców, organizowanie staży w przedsiębiorstwach oraz włączanie praktycznych zajęć w programy kształcenia. Działania takie umożliwiają uczelni kształcenie zgodnie z oczekiwaniami pracodawców.

Jednostka przedstawiła również wykaz porozumień o współpracy z partnerami biznesowymi. W ramach porozumienia Partnerzy deklarują m.in. współdziałanie w organizacji praktyk dla studentów, opiniowanie kierunków rozwoju, programów kształcenia i treści przedmiotów w celu uprządkowania kształcenia czy możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych przez pracowników Partnera.

Władze kierunku przedstawiły dokumentację wsparcia realizacji poszczególnych modułów zajęć przez przedstawicieli otoczenia gospodarczego, w tym m.in.:

- Finansowanie działalności gospodarczej – wizyty przedstawicieli instytucji zajmujących się finansowaniem działalności (Europejski Fundusz Leasingowy, Bank Spółdzielczy, Alior Bank Polska S.A. PEKAO S.A. Business Progress),
- Rozwiązywanie problemów w realnie funkcjonującej firmie: Pozyskiwanie i analiza danych – bezpłatnych dostęp do bazy danych na temat podmiotów gospodarczych i rynków, firmy zapewniają bezpłatny dostęp do narzędzi IT do przygotowania ankiet online,
- Zakładanie działalności gospodarczej: Organizowanie przedsięwzięcia – wizyty przedstawicieli instytucji zajmujących się prowadzeniem i rozliczaniem działalności gospodarczej, wizyty studyjne w Akademickim Inkubatorze Przedsiębiorczości, wykład dziekański z przedstawicielem podmiotu gospodarczego z Hiszpanii, konsultacja treści zajęć w urzędzie miejskim, ZUS, księgowymi
- Podejmowanie decyzji lokalizacyjnych w biznesie – praca na materiałach PARP, GUS, Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, analiza studium przypadku.

Należy stwierdzić, że Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów zapewniła niezbędną spójność programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Wprowadzono także system zaliczania praktyk stwarzający możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych. Studenci pozytywnie oceniają przydatność praktyk.

Adekwatność form zajęć do omawianej treści została uznana za bardzo dobrą – studenci zdecydowanie potwierdzili, że przeprowadzane zajęcia mają w zdecydowanej mierze odniesienie do praktycznych aspektów wykładanej materii.

Wydział na profilu praktycznym zapewnia dla każdej specjalności szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zajęcia te odbywają się w formie ćwiczeń, praktyk oraz warsztatów i w części prowadzone są przez pracowników dydaktycznych posiadających doświadczenie zawodowe w dziedzinie prowadzonych zajęć zdobyte poza uczelnią.

Studenci zgodnie potwierdzili, że podczas zajęć nauczyciele akademicy bardzo często odnoszą wykładaną materię do praktyki i wskazują sposób wykorzystania prezentowanej wiedzy w pracy zawodowej. Również została przez nich potwierdzona praktyka wizyt studyjnych specjalistów z poszczególnych dziedzin praktyki gospodarczej, co uznali za szczególnie przydatne w ramach przedmiotu „Zakładanie działalności gospodarczej” czy „Finansowanie działalności gospodarczej” na którym w każdym semestrze odbywa się kilka zajęć prowadzonych przez praktyków bądź z określonego zakresu przedmiotu (przedstawiciele ZUS, sektora bankowego) bądź posiadających bogate doświadczenie w tym zakresie

(przedstawiciel klastra, osoby prowadzące kilka działalności gospodarczych omawiających poszczególne przypadki i etapy związane z zakładaniem własnej działalności gospodarczej).

Warto podkreślić szereg pozytywnych działań podejmowanych przez Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Dobrym przykładem pozytywnych praktyk są m.in. oferty pracy oraz praktyk dla studentów. Pokazuje to duży potencjał osób działających w Biurze, które warto wykorzystywać w większym zakresie.

Internetowa strona prowadzona przez Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami to miejsce, gdzie studenci i absolwenci mogą zgłaszać się po oferty pracy. Pozwala to studentom i absolwentom skrócić okres poszukiwania zatrudnienia. Z oferty Biura mogą korzystać pracodawcy poszukujący najodpowiedniejszych kandydatów na wolne miejsca pracy, praktyki i staże.

Biuro pomaga pracodawcom m.in. przez:

- udostępnianie ofert praktyk i staży zgłoszonych przez pracodawców,
- rozpowszechnianie ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców poprzez zamieszczenie ich w specjalnej zakładce na stronie internetowej uczelni,
- umożliwianie bezpośrednich kontaktów studentów i absolwentów z pracodawcami.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- oferty pracy oraz praktyk dla studentów zamieszczone na stronie internetowej Uczelni,
- działalność w ramach Wydziału Ekonomii - Centrum Badań i Transferu Wiedzy, w którym pracownicy Wydziału oraz angażowani w działalność studenci realizują projekty doradcze na zamówienie podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego (samorządy terytorialne różnego szczebla, podmioty gospodarcze, urzędy, uczelnie, ministerstwa),
- cykl warsztatów i szkoleń – organizowany przez Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami pod wspólną nazwą "Akademia Kariery" – mający na celu przygotowanie studentów i absolwentów do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy. Tematyka warsztatów porusza istotne problemy, na które studenci i absolwenci napotykają poszukując pracy lub już w jej trakcie,
- "Akademia Biznesu" to cykl szkoleń, warsztatów i spotkań mających na celu poszerzenie wiedzy studentów i absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z zakresu samozatrudnienia. W ramach tego projektu organizowane są spotkania z właścicielami firm oraz szkolenia i warsztaty podejmujące tematykę zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
- European Start-up Days to zupełnie nowa konferencja, która zapewni każdemu, kto ma pomysł na biznes i chce go wdrożyć lub rozwinąć na szerszą skalę, możliwość zaprezentowania się i nawiązania współpracy z inwestorami i ekspertami

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Włączenie zgodnie z zarządzeniem Rektora w skład wydziałowej komisji programowej przedstawiciela praktyki, co umożliwi jeszcze lepsze dostosowanie procesu dydaktycznego do oczekiwań otoczenia gospodarczego.

Kryterium 6. Umieędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Przeprowadzona analiza umieędzynarodowienia procesu kształcenia wykazała, że na Wydziale wszystkie aspekty działalności tego kryterium są realizowane, jednak zakres oraz

intensywność odpowiednich działań nie zawsze jest na odpowiednim poziomie. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku studiów posiadają kompetencje merytoryczne i dydaktyczne do prowadzenia zajęć w językach obcych, ale tylko 5-7 z nich bezpośrednio prowadzi studia w języku obcym (angielskim). Jednak we współpracy z innymi Wydziałami, Wydział zapewnia studentom kierunku Przedsiębiorczość i finanse ofertę kształcenia w językach obcych. W trakcie cyklu kształcenia studenci realizują jeden przedmiot obowiązkowy w języku angielskim. Począwszy od roku akademickiego 2017/18, zgodnie z wcześniejszymi zaleceniami Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczącymi kształcenia na innych kierunkach prowadzonych przez Jednostkę, na szóstym semestrze studiów I stopnia oraz na czwartym semestrze studiów II stopnia w ramach przedmiotów swobodnego wyboru oferowana jest pula przedmiotów prowadzonych w językach obcych. Oprócz zajęć swobodnego wyboru studenci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach organizowanych w ramach programów EuroClasses oraz International Week prowadzonych na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń. Dodatkowo wykłady w językach obcych odbywają się również w ramach wykładów rektorskich i dziekańskich (łącznie około 10 wykładów w roku akademickim). Zapraszani na nie są nie tylko wykładowcy i naukowcy, ale również przedsiębiorcy z zagranicy. Przykładowo w roku 2016 gościem wykładu dziekańskiego był Eduardo Flo Vidal-Ribas reprezentujący przedsiębiorstwo Vins & Co Barcelona. Jednak oferta wykładowców z zagranicy jest ograniczona (jest stale zatrudniony jeden wykładowca z Czech, który prowadzi wykłady w języku polskim), dlatego aktywność w tym kierunku należy w przyszłości znacznie zwiększyć. Studentów z zagranicy faktycznie brak – 2 osoby z Ukrainy i jedna z Białorusi.

W latach 2014-2017 z różnego rodzaju programów mobilności międzynarodowej skorzystało łącznie 98 studentów Wydziału Ekonomii. Głównie w ramach programów Erasmus+ oraz Leonardo Da Vinci. Ze wspomnianych programów współpracy międzynarodowej korzystają również pracownicy naukowo-dydaktyczni jednostki. W ostatnich trzech latach akademickich wyjechało w ten sposób 15 pracowników.

Bardzo źle wygląda wykorzystywanie źródeł w językach obcych w pracach dyplomowych, jak I, tak i II stopnia.

W sposób udokumentowany współpraca naukowa z placówkami z zagranicy nie odzwierciedla się w procesach dydaktycznych, chociaż pracownicy aktywnie biorą udział w wyjazdach zagranicznych.

Brak jest poczyniń w kierunku pozyskania akredytacji zagranicznej poszczególnych kierunków studiów, co by służyło dalszemu wzrostowi jakości nauczania, jak też uatrakcyjnianiu studiów dla studentów z zagranicy.

Studentom ocenianego kierunku oferowane są szerokie możliwości rozwoju w zakresie nauki języków obcych, co jest szczególnie istotne na rynku pracy. Studenci studiów I stopnia uczą się równolegle dwóch języków obcych, kursy obejmują 120 godzin zajęć na studiach stacjonarnych oraz 60 godzin zajęć na studiach niestacjonarnych, kończących się egzaminem pisemnym. Jeden z kursów (zazwyczaj język angielski lub niemiecki) jest kontynuacją języka obcego zdawanego na egzaminie maturalnym, realizowany jest na poziomie B2C1, w zależności od początkowych umiejętności studenta. W ramach kursu oferowana jest nauka ogólnych kompetencji językowych oraz języka specjalistycznego – biznesowego. Drugi z języków (zazwyczaj język niemiecki, francuski, hiszpański, włoski, rosyjski lub chiński) realizowany jest na poziomie podstawowym i zapewnia wiedzę na poziomie A1-A2. Studenci posiadający międzynarodowe certyfikaty poświadczające znajomość języka obcego dla celów biznesowych mogą ubiegać się o całkowite lub częściowe zwolnienie z lektoratu. Studenci na spotkaniu z ZO pozytywnie ocenili fakt uczenia się równolegle dwóch języków obcych oraz poziom zajęć lektoratowych.

Od cyklu rozpoczynającego się w roku akademickim 2017/2018 na VI semestrze studiów I stopnia oraz IV semestrze studiów II stopnia studenci obligatoryjnie wybierają po jednym przedmiocie prowadzonym całkowicie w języku obcym (angielskim, niemieckim, francuskim lub rosyjskim). Studenci obecni na spotkaniu z ZO nie mieli jeszcze możliwości uczestniczenia w tych zajęciach, zatem niemożliwe było zbadanie ich opinii w tym aspekcie. W trakcie spotkania przyznali jednak, że są zadowoleni z wprowadzenia przedmiotu w języku obcym, który umożliwi zdobycie umiejętności w zakresie praktycznego posługiwania się językiem obcym.

Studentom stworzono możliwość uczestnictwa w wymianach zagranicznych oraz praktykach zagranicznych w ramach programu Erasmus+. Uczelnia podpisała umowy z uczelniami z całego świata. Studenci mogą dowiedzieć się o możliwościach wyjazdów od pracowników Biura Współpracy Międzynarodowej, a także znaleźć informacje na stronie internetowej Uczelni. Warunkiem uczestnictwa w wymianie jest ukończenie pierwszego roku studiów, średnia ocen co najmniej 3.5 oraz znajomość języka angielskiego na poziomie wymaganym przez uczelnię przyjmującą. Zaliczenia efektów kształcenia uzyskanych na uczelni zagranicznej dokonuje Dziekan Wydziału. W latach 2014-2017 z programów mobilności międzynarodowej skorzystało łącznie 98 studentów Wydziału Ekonomii, w roku akademickim 2016/2017 było to 27 studentów Wydziału Ekonomii, z czego jedna studentka kierunku Przedsiębiorczość i finanse. Studenci obecni na spotkaniu z ZO przyznali, że znają szeroką ofertę Uczelni w zakresie wymian międzynarodowych ale nie są zainteresowani wyjazdami. Jako główny powód podano fakt, że program studiów dwustopniowych jest tak skonstruowany,

że jedynie na drugim roku studiów I stopnia mają realną możliwość wyjazdu, natomiast nie pozwalają im na to na ogół umiejętności językowe. Wyrazili też obawy, że mogą mieć problemy z zaliczeniem pełnego semestru w Uczelni w przypadku realizowania części studiów w uczelni zagranicznej.

Strona internetowa Uczelni jest przygotowana w wersji polskiej, angielskiej i rosyjskiej, również aplikacje mobilne przygotowane przez Uczelnię posiadają swoje anglojęzyczne wersje.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział podejmuje szereg działań na rzecz poprawy warunków sprzyjających większej niż dotychczas internacjonalizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku Przedsiębiorczości i finansów. Celem tych działań jest stwarzanie studentom możliwości efektywnej nauki języków obcych poprzez uruchamianie przedmiotów w języku angielskim. Ponadto Wydział i Uczelnia wspierają międzynarodową mobilność studentów i wykładowców prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku np. w ramach programu Erasmus+ lub innych umów i programów. Skalę mobilności studentów i kadry akademickiej należy ocenić jako dobrą.

Studenci ocenianego kierunku stwierdzili, że mają możliwość skorzystania z bogatej oferty wyjazdów zagranicznych na studia oraz praktyki w ramach programu Erasmus+. Co roku z tej możliwości korzysta około 30 studentów ocenianego kierunku. W opinii studentów grupa ta byłaby większa gdyby nie występujące często problemy z zaliczeniem semestru po powrocie do kraju.

Na Wydziale jest znikomo mała liczba studentów z zagranicy (3), dlatego Wydział podejmuje szereg działań na rzecz pozyskiwania większej liczby studentów zagranicznych, głównym kierunkiem jest Ukraina, Białoruś i Rosja.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Zwiększenie umiędzynarodowienia i mobilności studentów oraz pracowników a także zintensyfikowanie współpracy z ośrodkami badawczymi z zagranicy w celu uaktualniania procesu/treści dydaktycznych.

Przeniesienie obowiązkowych przedmiotów swobodnego wyboru prowadzonych w językach obcych na nieco wcześniejsze semestry (na studiach jak I, tak i II stopnia), co by miało zachęcić i umożliwić studentom bardziej aktywne korzystanie ze źródeł w języku angielskim/obcym.

Szersze wykorzystywanie w procesie dydaktycznym praktyków/przedsiębiorców z zagranicy. Uwzględniając ograniczone środki finansowe Wydziału, aktywniej należy wykorzystywać kontakty z miejscowymi przedsiębiorcami, którzy prowadzą biznes z partnerami zagranicznymi lub bezpośrednio są firmą zagraniczną.

Zmiana procedur dotyczących wymagań obowiązku korzystania ze źródeł w języku obcym przy opracowywaniu prac dyplomowych.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku mogą się odbywać we wszystkich budynkach dydaktycznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach zlokalizowanych w tym mieście. Takich budynków jest 9, w tym 2, których wykorzystanie jest wygaszane (zamiar rozbiórki i sprzedaż), a ponadto do dyspozycji jest wspólny z Uniwersytetem Śląskim obiekt Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA). W budynkach dydaktycznych jest 6 auli (od około 190 do około 400 miejsc w każdej), 41 sal wykładowych (przeciętnie po około 80 miejsc), 80 sal ćwiczeniowych (przeciętnie po około 35 miejsc), 25 pracowni informatycznych (przeciętnie po 30 stanowisk) – łącznie 8238 miejsc. Na ogółem 152 sale 80 ma wyposażenie multimedialne (projektory, komputery, ekrany itd.), a te niewyposażone w ten sposób w większości znajdują się w budynkach o wygaszanym wykorzystaniu i w jeszcze adaptowanym budynku pozyskanym niedawno od jednego z banków. Większość budynków wykorzystywanych w procesie kształcenia na ocenianym kierunku znajduje się w zwartym kampusie. Wyraźnie oddalony (około 30 minut marszu) jest tylko wspomniany obiekt pobankowy.

W całym kampusie jest dostęp do Internetu, a w Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych możliwość pracy „w chmurze”. W pracowniach komputerowych dostępne jest oprogramowanie przydatne w procesach dydaktycznych i działalności badawczej związanej z kierunkiem, w tym. matematyczne i statystyczno-ekonometryczne (SPSS24, Statistica, Mathematica, Gretl), finansowo-księgowe (Comarch Optima, Comarch Symfonia, SAGE Symfonia), do zarządzania projektami i bardziej wielofunkcyjne (SAP, SAS), prawnicze (LEX). Niestety to bogactwo oprogramowania nie znajduje należytego odzwierciedlenia w sylabusach przedmiotów, co jest powodem do przypuszczeń, że bardziej służy innym kierunkom studiów.

W budynkach są rozwiązania umożliwiające funkcjonowanie osobom z dysfunkcjami ruchu, osobom niewidomym i niedowidzącym, a także niedosłyszącym. Jest niezbędne zaplecze socjalne, które jednak lepiej jest rozwiązane w obiekcie obecnie jeszcze adaptowanym niż w starym głównym kampusie, gdzie wyłączenie jednego z budynków spowodowało ubytek tego zaplecza.

W sumie, mimo pewnych niedogodności związanych z wyłączaniem budynków, infrastruktura jest wystarczająco rozbudowana i dobrze dostosowana do potrzeb ocenianego kierunku.

7.2.

Studenci i pracownicy związani z ocenianym kierunkiem mogą korzystać ze zbiorów systemu bibliotecznego w skład którego wchodzi wspomniane centrum należące do Uniwersytetu Śląskiego oraz do Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach CINIiBA, a także biblioteki wydziałowe. CINIiBA to placówka znakomicie zorganizowana, nowoczesna, której zbiory to około 800 tys. woluminów książek, w tym około 297 tys. woluminów to zbiory biblioteki głównej Uniwersytetu Ekonomicznego. Dostępnych jest ponad 51 tys. książek elektronicznych i około 7,3 tys. czasopism elektronicznych. Biblioteka główna prenumeruje 165 tytułów czasopism polskich i 52 zagranicznych. Udostępnia około 140 baz elektronicznych, w tym liczne bazy w ramach programu Wirtualnej Biblioteki Nauki, a poza nim bazę podręczników IBUK i bazę czasopism JSTOR. W czytelnich CINIiBA jest 156 stanowisk komputerowych (w tym przystosowane dla niepełnosprawnych), ale dostęp do zasobów elektronicznych jest możliwy także przez zdalne logowanie.

W bibliotekach wydziałowych jest ponad 70 tys. woluminów książek, niektóre czasopisma, są czytelnie, z których jest dostęp do wspomnianych wyżej zbiorów elektronicznych, a także do oprogramowania wykorzystywanego w pracowniach komputerowych.. Biblioteki te nie są jednak czynne w niedziele (od poniedziałku do piątku od 8.00 do 18.00, a w soboty od 9.00 do 15.00).

Przegląd zbiorów bibliecznych nie wykazał braków zleczanych podręczników. Jako pełne można także ocenić udostępnienie literatury naukowej.

7.3.

Dziekan i kurator kierunku w sposób ciągły monitorują stan i potrzeby dotyczące infrastruktury, w tym przyjmują uwagi i wnioski. Wywołuje to stan ogólnej dbałości o infrastrukturę. Zasadnicze decyzje służące racjonalizacji infrastruktury podejmuje organy kolegialne. Decyzje te służą poprawie jakości i bezpieczeństwa korzystania z zasobów, coraz lepszemu dostosowaniu do potrzeb studentów i pracowników, w tym niepełnosprawnych, ale także racjonalizacji kosztów użytkowania.

Studenci kierunku dostrzegają rozwój i doposażanie infrastruktury Uczelni. W roku 2014 został oddany do użytku budynek Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych (CNTI). Studenci na spotkaniu z ZO podkreślili, że stanowiska komputerowe w CNTI są nowoczesne i zapewniają im wygodny dostęp do specjalistycznego oprogramowania. Studenci zauważają bieżące remonty służące unowocześnieniu infrastruktury i wiedzą o planowanych inwestycjach, takich jak rozbudowa infrastruktury serwerowej w CNTI czy oddanie do użytku budynku Rektoratu. Studenci nie mają usystematyzowanej możliwości oceny infrastruktury Uczelni. Swoje uwagi zgłaszają na bieżąco Władzom Wydziału lub w odpowiedziach do pytań otwartych w ankiecie nauczyciela akademickiego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura jest wystarczająco pojemna i dobrze dostosowana do potrzeb pracy naukowej i dydaktycznej na ocenianym kierunku, mimo że jest na etapie dość gruntownych

przemian. Sale dydaktyczne i pracownie komputerowe są dobrze wyposażone, lecz brak dowodów pełnego wykorzystania posiadanego oprogramowania przydatnego w procesie nauczania na kierunku. Biblioteki są zasobne i zapewniają dobry dostęp do zbiorów, ale w niedziele nie są czynne biblioteki wydziałowe.

Prace nad rozwojem infrastruktury są systematyczne i mają cechy działań racjonalnych oraz odważnych.

Dobre praktyki

Bardzo dobre współdziałanie z Uniwersytetem Śląskim w prowadzeniu systemu bibliotecznego.

Racjonalizacja zasobów infrastruktury.

Zalecenia

Lepiej wykorzystywać oprogramowanie przydatne do zajęć dydaktycznych.

Zapewnić pełny dostęp do bibliotek, także do bibliotek wydziałowych w niedzielę.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Dla studentów kierunku stworzono w Jednostce oraz Uczelni szeroko rozwinięte mechanizmy opieki i wspierania studentów w osiąganiu efektów kształcenia. Studenci kierunku otrzymują pomoc od Władz Wydziału, prowadzących zajęcia dydaktyczne oraz pracowników administracyjnych.

Opieką nad kierunkiem studiów zajmuje się przede wszystkim kurator kierunku, w przyszłości planowane jest także stworzenie funkcji menedżera kierunku, który będzie bezpośrednio kontaktował się ze studentami kierunku w celu zebrania opinii o programie studiów oraz występujących niedogodnościach.

Studenci mogą korzystać z innowacyjnej formy opieki w postaci Tutoringu Akademickiego, który rozpoczął się w roku akademickim 2015/2016. Polega on na możliwości współpracy z nauczycielem akademickim, będącym tutorem studenta, wspierającym go w indywidualizacji procesu kształcenia. W poprzednim roku akademickim do programu zgłosiło się 6 studentów Wydziału Ekonomii, w tym dwóch studentów II stopnia studiów niestacjonarnych oraz jeden student studiów stacjonarnych I stopnia kierunku Przedsiębiorczość i finanse. Studenci obecni na spotkaniu z ZO przyznali, że nie wiedzą o możliwości wzięcia udziału w programie.

Prowadzący zajęcia dydaktyczne są dostępni dla studentów kierunku, przede wszystkim przy pomocy poczty elektronicznej, e-konsultacji, regularnych godzin konsultacji w wymiarze co najmniej dwóch godzin tygodniowo. Studenci studiów niestacjonarnych przyznali, że prowadzący starają się być dostępni w terminach zjazdów, co jest szczególnie istotne ze względu na specyfikę tej formy studiów. Studenci piszący pracę dyplomową przyznali, że nie mają problemów w uzyskaniu pomocy od promotorów prac, zarówno bezpośrednio jak i w trakcie seminariów dyplomowych.

W przypadku wystąpienia problemów związanych z tokiem studiów studenci mogą zgłosić się bezpośrednio do pracowników dziekanatu lub Władz Wydziału. Studenci przyznali, że korzystają z takiej formy zgłaszania uwag i zazwyczaj otrzymują pomoc w rozwiązaniu zgłaszanych problemów.

Studentom zapewniony jest przez Uczelnię i Wydział szeroki dostęp do przedstawicieli rynku pracy, co jest szczególnie istotne dla kierunku o profilu praktycznym. Wspieraniem studentów Uczelni w zakresie wchodzenia na rynek pracy zajmuje się Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Organizowanych jest wiele wydarzeń i inicjatyw wspierających proces kształcenia i motywacji studentów, takich jak: Akademia Kariery (cykl warsztatów mających na celu aktywizację studentów i absolwentów i wsparcie w poruszaniu się po rynku pracy), Akademia Biznesu (cykl spotkań, szkoleń i warsztatów promujących i wspierających studentów wprowadzających ich w temat samozatrudnienia), Akademia Umiejętności Praktycznych (wspieranie umiejętności praktycznych przydatnych na rynku pracy), projekty partnerskie, takie jak Projekt Corporate Readiness Certificate (CRC), EEC – Liderzy Przyszłości, Silesia HR Trends, European Start-up Days, Od składki do świadczenia – cała prawda o tym, co ZUS robi z naszymi pieniędzmi, Buzinesswoman – Dzień Kobiety Przedsiębiorczej, Gra miejska „Career Voyage”, Projekt „Kariera na Start”. Dla studentów organizowane są też okazjonalne szkolenia, warsztaty, targi pracy, dni otwarte firm, spotkania z przedstawicielami firm. Studenci mogą uzyskać pomoc z zakresu przygotowania CV oraz rozwijania umiejętności miękkich przydatnych na rynku pracy.

Obsługa administracyjna studentów kierunku, obejmująca także sprawy związane z tokiem studiów, pomocą materialną i obronami prac dyplomowych, odbywa się w dziekanacie. Studenci pozytywnie oceniają dostępność pracowników w godzinach otwarcia dziekanatu,

a także uzyskiwaną pomoc w zgłaszanych problemach związanych z tokiem studiów.

Studentów w kontaktach z Władzami Wydziału i Uczelni reprezentują przedstawiciele Parlamentu Studenckiego Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, który zrzesza studentów wszystkich wydziałów. Dla każdego wydziału powołany został Pełnomocnik, będący reprezentantem studentów wydziału i pełniący rolę pośrednika w kontaktach z PSUE. Pełnomocnicy są dostępni dla studentów w godzinach dyżurów, umieszczonych na stronie internetowej PSUE. Studenci mają swoich przedstawicieli w Senacie, Radzie Wydziału, Komisjach Senackich i Wydziałowych oraz Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. PSUE poza pełnieniem roli reprezentantów studentów w sprawach związanych ze studiami w Uczelni, odpowiedzialny jest za organizowanie wydarzeń integrujących studentów, takich jak obóz adaptacyjny Adapciak, Studenckie Otrzęsiny Śląska, Światowy Tydzień Przedsiębiorczości, Półmetek, Mosty Ekonomiczne, Juwenalia Śląskie. Została powołana instytucja Rzecznika Praw Studenta. PSUE kontaktuje się ze studentami poprzez stronę internetową oraz media społecznościowe. Przedstawiciele PSUE przyznali, że nie mają żadnych problemów w kontaktach z Władzami Wydziału i otrzymywaniem wsparcia merytorycznego i finansowego w podejmowanych inicjatywach.

Innowacyjną formą komunikacji ze studentami, kandydatami i absolwentami są aplikacje mobilne stworzone na potrzeby Uczelni: UEKatGuide (umożliwia dostęp do planów zajęć, konsultacji wykładowców, ogłoszeń z dziekanatów o odwołanych zajęciach, najważniejszych wydarzeń na uczelni), Alumni UEKatowice (umożliwia kontakt z ambasadorami Uniwersytetu Ekonomicznego, stworzona dla studentów zagranicznych, kandydatów i absolwentów Uczelni), myUE (ma na celu utrzymywanie stałych kontaktów pomiędzy Uczelnią, studentami, kandydatami, pracownikami i absolwentami; społeczność akademicka otrzymuje informacje o najważniejszych wydarzeniach dziejących się na Uniwersytecie). Aplikacje są również

dostępne w angielskich wersjach językowych. Studenci na spotkaniu z ZO przyznali, że korzystają z aplikacji i doceniają fakt, że Uczelnia przygotowała dla nich takie rozwiązania.

Studenci mogą zrzeszać się w kołach naukowych oraz organizacjach studenckich. Na Wydziale Ekonomii funkcjonują następujące koła naukowe: KN „Badanie Przestrzeni Zurbanizowanej AREA”, SKN „Nieruchomości”, KN Pro Futuro, KN HASHTAG, KN „International Challenge”, KN Zarządzania „Menedżer”, SKN Transportu, KN HR-owców, Koło Inicjatyw Studenckich, KN Wolny Handel, KN Fascynatów Filozofii, KN Etyki, KN FOREX, KN Zarządzania Bezpieczeństwem, KN Ekonomia sportu. Koła. Koła naukowe posiadają swoich opiekunów, którzy oferują pomoc merytoryczną w zakresie podejmowanych inicjatyw. W trakcie spotkania z ZO niemożliwe było zebranie opinii o funkcjonowaniu kół naukowych, z uwagi na niepojawienie się przedstawicieli większości kół.

Uczelnia oferuje szerokie wsparcie studentom niepełnosprawnym w ramach działalności Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, Centrum Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz Organizacji Studentów Niepełnosprawnych. Na ocenianym kierunku studiuje obecnie 10 studentów niepełnosprawnych na studiach stacjonarnych oraz 2 na studiach niestacjonarnych. Studenci mogą liczyć na pomoc w zakresie wsparcia rozwoju z języków obcych (dodatkowe kursy), indywidualizacji zajęć z wychowania fizycznego, indywidualizacji form realizacji oraz zaliczeń przedmiotów dostosowanej do potrzeb (zmiana formy zaliczenia, dostosowanie testów do problemów ze wzrokiem, wydłużenie czasu zaliczenia), możliwości zatrudnienia asystenta, pomoc psychologa oraz inicjatywy wspierające wyrównanie szans na rynku pracy. Studenci rozpoczynający studia zachęceni są do wypełnienia kwestionariusza, który informuje Pełnomocnika o indywidualnych potrzebach studenta oraz studenta o oferowanych mu formach wsparcia. Studenci mogą też liczyć na możliwość skorzystania z urządzeń wspierających studiowanie, takich jak pętle indukcyjne, dostosowane stanowiska komputerowe, lupy, drukarki brajlowskie. Budynki Uczelni w większości dostosowane są do potrzeb niepełnosprawności ruchowej, a w przypadku niemożliwości dostosowania, zajęcia organizowane są w taki sposób, aby odbywały się wyłącznie w przystosowanych do tego budynkach.

8.2.

Studenci kierunku dostrzegają rozwój form wsparcia oferowany im w ramach potrzeb przez Uczelnię oraz Wydział. W ich opinii studia w Uczelni zapewniają szerokie możliwości rozwoju, nie tylko związane z tokiem studiów, ale także dodatkową działalnością w kołach naukowych i organizacjach studenckich.

Informacje o oferowanych formach wsparcia studenci kierunku mogą znaleźć na stronach internetowych Wydziału i Uczelni, profilach na portalach społecznościowych, tablicach ogłoszeniowych. Innowacyjną formą informowania o wydarzeniach na Uczelni są aplikacje mobilne. W opinii studentów informowanie o formach wsparcia jest wystarczające i nie zgłosili uwag w tym zakresie.

Studenci mogą ocenić jakość obsługi administracyjnej w dziekanacie, w ramach cyklicznego badania ankietowego „Ocena pracy Dziekanatu Studiów Stacjonarnych i Niestacjonarnych Wydziału Ekonomii UE w Katowicach”. Studenci oceniają dziekanat względem kryteriów: godziny urzędowania dziekanatu, czas oczekiwania na kontakt z pracownikami dziekanatu (kolejki i długi czas załatwiania spraw), fachowa wiedza, kompetencje pracowników dziekanatu, sprawność/szybkość załatwiania sprawy przez dziekanat, sposób przekazywania informacji, dostęp do informacji telefonicznej i e-mailowej, pomoc pracownika dziekanatu w zakresie interpretacji Regulaminu, kompetencja obsługi w zakresie pomocy materialnej, kultura osobista i uprzejmość pracowników dziekanatu, ogólny poziom obsługi studenta przez pracowników dziekanatu. Dodatkowo studenci mogą przekazać

swoje uwagi w formie odpowiedzi na pytanie otwarte. Z badań sporządzane są coroczne raporty. Wyniki badania nie są jednak przedstawiane studentom kierunku.

Studenci nie mają usystematyzowanej możliwości oceny pozostałych form wsparcia w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studentom kierunku oferowane są ze strony Uczelni i Wydziału szeroko rozwinięte formy wsparcia. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów, którzy podkreślają bezproblemowy kontakt osobisty oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Swoje uwagi odnośnie całego toku studiów studenci mogą zgłaszać do pracowników dziekanatu, nauczycieli akademickich oraz Władz Wydziału. W Uczelni działa Parlament Studentów oraz wiele organizacji studenckich i kół naukowych. Studenci i absolwenci kierunku wspierani są w zakresie wchodzenia na rynek pracy oraz zakładania własnej działalności gospodarczej, poprzez organizację cyklicznych szkoleń, warsztatów, spotkań z pracodawcami i przedsięwzięć doskonalących umiejętności techniczne oraz miękkie, co jest szczególnie istotne z uwagi na praktyczny charakter kierunku. Obsługa administracyjna zapewniona jest przez pozytywnie odbierany dziekanat, którego działanie studenci mogą ocenić w cyklicznie przeprowadzanych ankietach. Szerokie formy wsparcia i indywidualizacji studiów do potrzeb oferowane są studentom niepełnosprawnym. Studenci kierunku pozytywnie oceniają formy wsparcia oferowane im przez Wydział oraz Uczelnię, dostrzegają zachodzące zmiany w systemie wsparcia w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia i uważają studia na kierunku za zgodne z oczekiwaniami.

Dobre praktyki

Przygotowanie trzech aplikacji mobilnych do komunikacji ze studentami i przekazywania informacji o wydarzeniach i inicjatywach dziejących się w Uczelni.

Zalecenia

Zaleca się zapewnienie studentom możliwości cyklicznej oceny form wsparcia oferowanych przez Uczelnię i Wydział, na przykład w formie ankiety lub organizowania cyklicznych spotkań ze studentami kierunku w celu poznania opinii w tym aspekcie.

Zaleca się publikowanie wyników z przeprowadzanych badań ankietowych pracy dziekanatu w formie zbiorczego raportu, zawierającego dane statystyczne oraz wyciągnięte wnioski z przeprowadzanych badań i podejmowane działania doskonalące.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek *Przedsiębiorczość i finanse* nie był dotychczas oceniany przez PKA.